

**การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการ
ดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิคตต์**

นางอนุตรา ทองหาร

**การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฉิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัคการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาริราช**

พ.ศ. 2553

**The Use of Accounting Information for Management by the Administrative
Committee of the Agricultural Cooperatives in Uttaradit Province**

Mrs. Anuttara Tongharn

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University**

2010

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์
ชื่อและนามสกุล	นางอนุตรา ทองหาร
แขนงวิชา	บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... (รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์) ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์)

..... (รองศาสตราจารย์ ดร. สุภมาส อังสุโชติ) กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุภมาส อังสุโชติ)

..... (รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการ
สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้ศึกษา นางอนุตรา ทองหาร รหัสนักศึกษา 2513000709 ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุชาติ ศถาวรวงศ์ ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการ
สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน (2) เปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชี
ในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการ
ดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน (3) ปัญหาที่
เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การ
เกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรใน
จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวนทั้งสิ้น 71 แห่ง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากจำนวน 9 อำเภอ อำเภอละ 1 แห่ง
รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง จำนวน 119 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ
ทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษา พบว่า (1) คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์
มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก โดยใช้รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบ
บัญชีในการบริหารงานมากที่สุด (2) เมื่อเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล
การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร
ในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน พบว่า มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน
ไม่แตกต่างกัน (3) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการ
ดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์มากที่สุด ได้แก่ การไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี
ไม่มีความรู้ในการนำงบการเงินไปใช้ในการบริหารงาน รายการและข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏ ยัง
ไม่ชัดเจนและ ไม่สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานได้

คำสำคัญ ข้อมูลทางบัญชี คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและรองศาสตราจารย์ ดร.สุภมาศ อังสุโชติกรรมกร ในคณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตามตรวจแก้ไขข้อบกพร่องการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณยาใจ ไวยายบาท คุณสุรวิทย์ สิริโชครนทร์พัย และคุณชุติมา รัตนสกุล ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม รวมทั้งข้าราชการสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์ทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาแนะนำการค้นคว้าเพิ่มเติมข้อมูล และขอขอบพระคุณคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษา บิคา มารดา สามี และบุตร ตลอดจนบุคคลในครอบครัวทุกคน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีค่าเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยหวังว่ารายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประโยชน์ใดๆ ที่จะได้รับจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมอุทิศคุณความดีทั้งหมดแด่ผู้มีพระคุณ และผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและขออภัยมา ณ โอกาสนี้

อนุตรา ทองหาร

พฤศจิกายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร	11
แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชี	19
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน	24
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	25
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเงิน	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดอุดรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน	48
ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน	58
ผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์	64
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปการวิจัย	67
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	84
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	85
ข การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม	87
ค แบบสอบถาม	92
ประวัติผู้ศึกษา	104

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	สูตรการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน แบบ CAMELS Analysis Ratios.....	31
ตารางที่ 3.1	จำนวนสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตต์แยกตามอำเภอ.....	37
ตารางที่ 3.2	จำนวนสมาชิกและปริมาณธุรกิจ ณ ปีสิ้นสุดทางบัญชีพ.ศ.2553 ของสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการศึกษา.....	38
ตารางที่ 3.3	จำนวนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตต์ ที่ดำเนินการศึกษา.....	39
ตารางที่ 3.4	เกณฑ์การให้คะแนนระดับของข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ใช้ในการบริหารงาน.....	42
ตารางที่ 3.5	ความหมายค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ใช้ในการบริหารงาน.....	43
ตารางที่ 3.6	เกณฑ์การให้คะแนนระดับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	43
ตารางที่ 3.7	ความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	44
ตารางที่ 3.8	เกณฑ์การให้คะแนนระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	45
ตารางที่ 3.9	ความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	45
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล.....	47
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	48
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	50
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานการเงินของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	54
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ และ ในภาพรวมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	58
ตารางที่ 4.7	ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามเพศ.....	59
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการ บริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามอายุ.....	60
ตารางที่ 4.9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามอายุ.....	60
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการ บริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุด.....	62
ตารางที่ 4.11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหาร งานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุด.....	63
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์.....	64

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างภายในของสหกรณ์.....	14

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์ (Cooperatives) คือ องค์กรธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งบุคคลผู้มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในท้องที่ใกล้เคียงกัน รวมตัวกันเป็นสมาชิก และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อ นายทะเบียนสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เพื่อร่วมมือกันดำเนินธุรกิจอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง อันจะเป็นการปรับปรุงอาชีพและความเป็นอยู่ ซึ่งแต่ละคนประสบปัญหา ร่วมกันนั้นให้ดีขึ้น โดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นแนวทางดำเนินงาน (สุวรรณ สุวโชติ, 2544: 4) สหกรณ์แบ่งได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Cooperatives) เป็นสหกรณ์ประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้น โดยการรวมตัวของเกษตรกร วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และเพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553) ตัวอย่างเช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ สหกรณ์ผู้ปลูกลำไย สหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียมและหอมแดง สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร สหกรณ์โคนม สหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่ สหกรณ์ผู้เลี้ยงผึ้ง เป็นต้น ซึ่งจัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาด้านต้นทุนการผลิตและราคาผลผลิต โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่ง กันและกัน ดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจ สินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลผลิต) ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจ ให้บริการและส่งเสริมการเกษตร โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ตั้งอยู่บนรากฐานของ ประชาธิปไตย สมาชิกสหกรณ์ทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ แต่สมาชิกสหกรณ์ทุกคนจะมาร่วม บริหารกิจการของสหกรณ์ไม่ได้ จึงต้องมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ บริหารงานแทน ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ เลือกตั้งจากสมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ และเป็น ผู้แทนสหกรณ์ในกิจการทั้งปวง เพื่อให้กิจการสหกรณ์ดำเนินการอย่างกว้างขวางให้บริการสมาชิก สหกรณ์อย่างทั่วถึง โดยจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานด้านต่างๆ ตามความ

เหมาะสม และคำนึงถึงปริมาณธุรกิจที่สหกรณ์ทำธุรกิจด้านต่างๆ กับสมาชิกสหกรณ์ สหกรณ์อื่น และบุคคลภายนอก ซึ่งจะอยู่ในรูปของรายได้หลักของแต่ละสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553)

จากข้อมูลทะเบียนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรของระบบสารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2553 พบว่า ปัจจุบันในประเทศไทยมีสหกรณ์ประเภทการเกษตรทั้งหมด 4,353 แห่ง และมีปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น 235,708,276,627.60 บาท แต่ถึงแม้ว่าสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่จะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรที่เข้มแข็งและให้บริการแก่สมาชิกสหกรณ์อย่างเพียงพอและทั่วถึง ในขณะเดียวกันก็ยังมีสหกรณ์การเกษตรจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาในการดำเนินงานและเกิดข้อบกพร่องในการบริหารงาน ปัจจัยสำคัญในการอยู่รอดทางธุรกิจ คือ ผู้บริหารหรือคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะต้องมีความสามารถและวิสัยทัศน์ที่ดี ซึ่งหน้าที่สำคัญของผู้บริหารคือ การวางแผน การสั่งการ การควบคุม และการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจ ข้อมูลทางการบัญชีจึงเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานทุกภาคส่วนของธุรกิจ เนื่องจากข้อมูลทางบัญชีจัดทำขึ้นโดยอาศัยตัวเลขต่างๆ ที่บันทึกไว้ในบัญชี และจัดทำเป็นรายงานทางบัญชีเพื่อให้ฝ่ายบริหารนำไปใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ โดยการเปรียบเทียบผลงานกับแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบว่าผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพียงใด และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ทำให้ผู้บริหารได้เห็นภาพรวมของธุรกิจและประมวผลให้สามารถพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้

การเสนอข้อมูลทางบัญชีในรูปของงบการเงิน จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน รวมทั้งข้อมูลอื่นซึ่งเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ และงบการเงินยังแสดงถึงผลการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อีกด้วย งบการเงินของสหกรณ์ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย งบต้นทุนการผลิต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553) นอกจากนี้ยังมีรายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน งบทดลองประจำเดือน และรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีปริมาณธุรกิจและดำเนินงานประสบผลกำไร ณ ปีบัญชีล่าสุดของแต่ละสหกรณ์มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรในภาคเหนือ โดยมีปริมาณธุรกิจเป็นจำนวนเงิน 6,553,484,337.26 บาท และกำไร 209,624,588.81 บาท (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553) แต่ยังคงพบว่าสหกรณ์การเกษตรบางแห่งมีข้อสังเกตในรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ได้แก่ สภาพคล่องหรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นค่อนข้างน้อย นโยบายการจัดเก็บหนี้ยังไม่มีประสิทธิภาพ อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือต่ำเกิดต้นทุนจมใน

การจัดเก็บสินค้าคงเหลือ ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ยังไม่สามารถสร้างกำไรในอัตราที่เหมาะสม และความสามารถในการทำกำไร โดยพิจารณาจากยอดขายยังมีอัตราร่ำ รวมทั้งสหกรณ์การเกษตรบางแห่งยังประสบกับปัญหาข้อบกพร่องในการดำเนินงาน เช่น ปัญหาสินค้าขาดบัญชี และเงินสดขาดบัญชี เป็นต้น จากข้อสังเกตและข้อบกพร่องของสหกรณ์การเกษตรดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ อาจยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีอย่างเต็มที่ หรืออาจมีปัญหาเกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน

การศึกษาค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทางบัญชีที่ใช้ในปัจจุบัน เปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลผลิต) และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี โดยจะสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพ และสำหรับให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมงานสหกรณ์ต่อไป

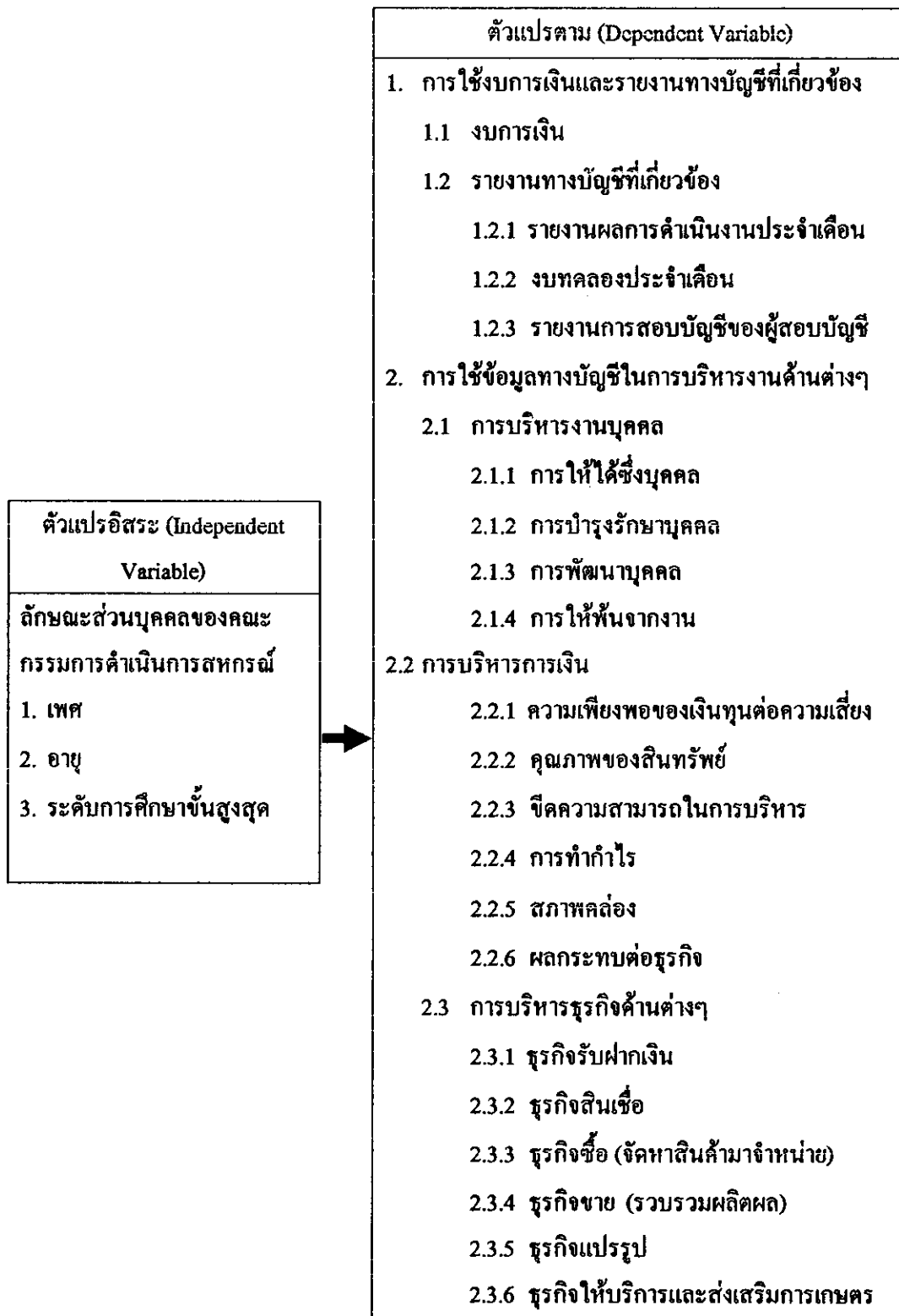
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะ
ส่วนบุคคลต่างกัน จะมีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งประกอบด้วยขอบเขตด้านต่างๆ ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรใน
จังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน และเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานด้าน
ต่างๆ ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ธุรกิจรับ
ฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลผลิต) ธุรกิจแปรรูป
และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี
ในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร
ในพื้นที่ 9 อำเภอ ของจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ อำเภอลับแล อำเภอพิชัย อำเภอ
ตรอน อำเภอทองแสนขัน อำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า และอำเภอบ้านโลก ซึ่ง
ปัจจุบันมีสหกรณ์การเกษตร จำนวนทั้งสิ้น 71 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่าง โดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non
Probability Sampling) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เหตุผลและวิจารณ์ที่เหมาะสมใน
การเลือกคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จากสหกรณ์การเกษตรทุกอำเภอของจังหวัดอุตรดิตถ์
จำนวน 9 อำเภอ อำเภอละ 1 แห่ง รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 9 สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
จำนวน 119 คน

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรศึกษา

ได้จำแนกตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

5.3.1 **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ศึกษาข้อมูลทั่วไปดังนี้

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

5.3.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่

▪ การใช้บการเงินและรายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง
- งบการเงิน เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย งบต้นทุนการผลิต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- รายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน งบทดลองประจำเดือน และรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

- การบริหารงานบุคคล
 - การให้ค่าจ้างบุคคล
 - การบำรุงรักษาบุคคล
 - การพัฒนาบุคคล
 - การให้พ้นจากงาน
- การบริหารการเงิน
 - ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง
 - คุณภาพของสินทรัพย์
 - ชีตความสามารถในการบริหาร
 - การทำกำไร
 - สภาพคล่อง
 - ผลกระทบต่อธุรกิจ

■ การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ

- ธุรกิจรับฝากเงิน
- ธุรกิจสินเชื่อ
- ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย)
- ธุรกิจขาย (รวบรวมผลิตผล)
- ธุรกิจแปรรูป
- ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

5.4 ขอบเขตด้านสถานที่

ได้ทำการศึกษาเฉพาะคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์มีปริมาณธุรกิจและดำเนินงานประสบผลกำไรมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรในภาคเหนือ

5.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในช่วงเดือนกันยายน 2553 ระยะเวลาดำเนินการ 1 เดือน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่จัดตั้งขึ้น โดยการรวมตัวของเกษตรกร วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และเพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลิตผล) ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

6.2 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสหกรณ์

6.3 สมาชิกสหกรณ์ หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

6.4 ข้อมูลทางบัญชี หมายถึง งบการเงินและรายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง

6.5 งบการเงิน หมายถึง งบดุล งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย งบต้นทุนการผลิต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

6.6 รายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง หมายถึง รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน งบทดลองประจำเดือน และรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

6.7 รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน หมายถึง รายงานแสดงผลการดำเนินงานระหว่างเดือน โดยแสดงให้เห็นรายการรับ รายการจ่าย จำนวนสมาชิกสหกรณ์ที่เพิ่มขึ้น ลดลง และจำนวนสมาชิกสหกรณ์คงเหลือ รวมทั้งทุนเรือนหุ้นที่เพิ่มขึ้น ลดลง และทุนเรือนหุ้นคงเหลือ

6.8 งบทดลองประจำเดือน หมายถึง งบที่แสดงรายการเคลื่อนไหวของบัญชีทุกบัญชีระหว่างเดือน และยอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภททุกบัญชี ณ วันสิ้นเดือน เพื่อใช้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน และตรวจสอบความถูกต้องการบันทึกบัญชี

6.9 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน หมายถึง การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ

6.10 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้ข้อมูลทางบัญชีในกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตต์ ประกอบด้วย การให้ได้ซึ่งบุคคล การบำรุงรักษาบุคคล การพัฒนาบุคคล และการให้พ้นจากงาน

6.11 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงิน หมายถึง การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของเงินทุนต่อความเสี่ยง คุณภาพของสินทรัพย์ จี๊ดความสามารถในการบริหาร การทำกำไร สภาพคล่อง และผลกระทบต่อธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตต์

6.12 การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ หมายถึง การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลิตผล) ธุรกิจแปรรูป ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตต์

6.13 การให้ได้ซึ่งบุคคล หมายถึง การได้บุคคลที่มีคุณสมบัติและปริมาณเพียงพอที่จะทำให้สหกรณ์การเกษตรจังหวัดอุดรดิตต์บรรลุเป้าหมาย เป็นกระบวนการที่เริ่มจากการวางแผน กำลังคน การสรรหาบุคคล การคัดเลือกบุคคล จนกระทั่งการทดลองปฏิบัติงาน

6.14 การบำรุงรักษาบุคคล หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคลากรมีความพึงพอใจ มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตต์ ตลอดจนจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การจูงใจ การให้ค่าตอบแทน การมอบหมายงาน การจัดสภาพการทำงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

6.15 การพัฒนาบุคคล หมายถึง กระบวนการส่งเสริมบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ให้ได้เพิ่มความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด อุปนิสัย เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การส่งเสริม ให้มีการศึกษาต่อ การสัมมนาทางวิชาการ การฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ และการ สับเปลี่ยนหน้าที่การงาน

6.16 การให้พ้นจากงาน หมายถึง การที่พนักงานพ้นจากหน้าที่การงานและหมดสิทธิ ที่จะได้รับเงินเดือนของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ตลอดไป

6.17 สภาพคล่องทางการเงิน หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นด้วย สินทรัพย์ระยะสั้นของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

6.18 ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หมายถึง ความสามารถในการบริหารลูกหนี้ คุณภาพของลูกหนี้ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บหนี้ ความสามารถในการบริหารการขาย ระยะเวลา ที่สามารถขายสินค้าได้ และนโยบายในการให้สินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

6.19 ความสามารถในการทำกำไร หมายถึง ความสามารถในการทำกำไรจากสินทรัพย์ ทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินงานและเงินทุนของผู้ถือหุ้น การจัดการเกี่ยวกับรายได้จากการขาย หลังจากหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้ว และการทำกำไรขั้นต้น

6.20 โครงสร้างเงินทุนหรือภาระหนี้ หมายถึง ส่วนของเงินทุนรวมของสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ที่มาจากแหล่งหนี้ ทั้งหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาว ส่วน เงินทุนจากการกู้ยืมต่อเงินทุนของผู้ถือหุ้น และความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

6.21 ธุรกิจรับฝากเงิน หมายถึง การรับฝากเงินจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรใน จังหวัดอุตรดิตถ์ หรือสหกรณ์อื่น หรือสมาคมพาณิชย์สงเคราะห์

6.22 ธุรกิจสินเชื่อ หมายถึง การให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด อุตรดิตถ์ เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ หรือการให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น

6.23 ธุรกิจซื้อ หมายถึง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพืช และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด อุตรดิตถ์

6.24 ธุรกิจขาย หมายถึง การรวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์มาจัดการขาย โดยซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิก สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ก่อนผู้อื่น

6.25 ธุรกิจแปรรูป หมายถึง การรวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์มาจัดการแปรรูปออกขาย โดยซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ก่อนผู้อื่น

6.26 ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ธุรกิจที่เกิดจากการที่สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ ให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเผยแพร่ความรู้ และส่งเสริมการเกษตร การวางแผนเพาะปลูก ตลอดจนการให้บริการและบำรุงที่ดิน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิกสหกรณ์ เช่น การให้บริการสูบน้ำ ปรับพื้นที่ การให้บริการไถไร่/นา การจัดระบบส่งน้ำ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์การเกษตร

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7.2 สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และเพิ่มทักษะให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน

7.3 ทำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมงานสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์” โดยศึกษาจากแนวคิด และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการอธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สำหรับ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชี
3. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเงิน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

1.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร

จากข้อมูลสารสนเทศของกรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อ นายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกสหกรณ์ให้ดีขึ้น เนื่องจากในการประกอบอาชีพของเกษตรกรมักประสบ ปัญหาต่างๆ ที่สำคัญมีดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553)

1. ขาดแคลนเงินทุน เงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพมีไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืม จากพ่อค้าหรือนายทุนในท้องถิ่น ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยแพง
2. ขาดแคลนที่ดินทำกิน เกษตรกรบางรายมีที่ดินทำกินน้อย บางรายไม่มีที่ดินทำกิน เป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินผู้อื่นทำกิน โดยเสียดำเช่าแพงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากการเช่า

3. ปัญหาการผลิต เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมัยใหม่ที่ต้องการ เช่น การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ทำให้ผลผลิตที่ได้รับต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน นอกจากนั้นผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ และไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

4. ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ระบบชลประทาน

5. ปัญหาการตลาด เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด และมีความจำเป็นต้องจำหน่ายผลผลิตตามฤดูกาล เนื่องจากไม่มีที่เก็บรักษาผลผลิต จึงถูกกดราคาจากพ่อค้าเป็นเหตุให้ไม่มีรายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว

จากปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ทั่วไปดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเรื่องยากที่เกษตรกรแต่ละคนจะแก้ปัญหาทุกอย่างได้สำเร็จตามลำพังตนเอง ดังนั้น เกษตรกรจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาและรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตร จดทะเบียนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกสหกรณ์และส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งจะสามารถทำให้สมาชิกสหกรณ์มีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจากการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ ทำให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีที่ดินทำกินมากกว่าเดิม รวมทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จึงเป็นไปตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการอนามัย (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553)

ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการในประเทศไทย แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ (บุญมี จันทรวงศ์, 2543)

1. สหกรณ์การเกษตรทั่วไป คือ สหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอต่างๆ ที่อยู่ในความอนุเคราะห์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่กำหนดและจัดตั้งให้มีครบทุกอำเภอ มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกันทั้งในด้านสินเชื่อ ด้านการฝากเงิน ด้านการซื้อ ด้านการขาย ด้านการแปรรูป และการบำรุงที่ดิน โดยใช้เงินทุนของสหกรณ์เอง หรือจากการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการสหกรณ์

2. สหกรณ์การเกษตรในเขตพัฒนา ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรในเขต รพช. ของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท สหกรณ์การเกษตร ทรป. กลาง ของกองบัญชาการทหารสูงสุดที่เข้าไปจัดการในพื้นที่เขตแทรกซึม และสหกรณ์การเกษตรในเขตนิคมของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรในเขตพัฒนานี้เป็นโครงการร่วมกับส่วนราชการอื่นๆ ที่ประสงค์จะใช้วิธีการสหกรณ์เข้าไปช่วยในพื้นที่ที่ส่วนราชการนั้นเป็นเจ้าของเรื่อง โดยใช้เงินทุนของส่วนราชการนั่นเอง

3. สหกรณ์การเกษตรในรูปพิเศษ คือ สหกรณ์การเกษตรที่จัดตั้งขึ้นตามกลุ่มอาชีพโดยเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้ผลิต - ผู้ปลูก ได้แก่ สหกรณ์ผู้ผลิตไม้ดอก ไม้ประดับแห่งประเทศไทย สหกรณ์ผู้ผลิตใบยาสูบ สหกรณ์ผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่มชาวไร่ชาวนา ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรบางมด สหกรณ์ชาวนาเนินสะดวก และสหกรณ์ชาวไร่ยาสูบ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ สหกรณ์โคนม สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร สหกรณ์ผู้เลี้ยงกระต่าย เป็นต้น

ทั้งนี้ สหกรณ์การเกษตรจะมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง ดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553)

1. จัดให้มีเงินทุนหรือสินเชื่อแก่สมาชิกสหกรณ์ เพื่อการประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายที่จำเป็น
2. ส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์รู้จักการออมทรัพย์ โดยการรับฝากเงินจากสมาชิกสหกรณ์
3. ช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกสหกรณ์
4. ช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ในการจำหน่ายผลิตผลของสมาชิกสหกรณ์ให้ได้ราคาดี ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง โดยการรวบรวมผลิตผลที่สมาชิกสหกรณ์ผลิตได้แล้ว ติดต่อจำหน่ายแก่ผู้ซื้อคราวละมากๆ ทำให้ได้ราคาสูงกว่าที่สมาชิกสหกรณ์แต่ละคนจะทำการจำหน่ายเอง ทั้งยังให้ความเป็นธรรมในด้านการชั่ง ตวง วัด และคัดคุณภาพผลิตผลของสมาชิกสหกรณ์อีกด้วย
5. ช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์โดยนำผลิตผลที่สมาชิกสหกรณ์ผลิตได้แปรรูปก่อนนำไปขายเพื่อให้ได้ราคาดี รวมถึงส่งเสริมการผลิตสินค้า อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกสหกรณ์และครอบครัวสมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

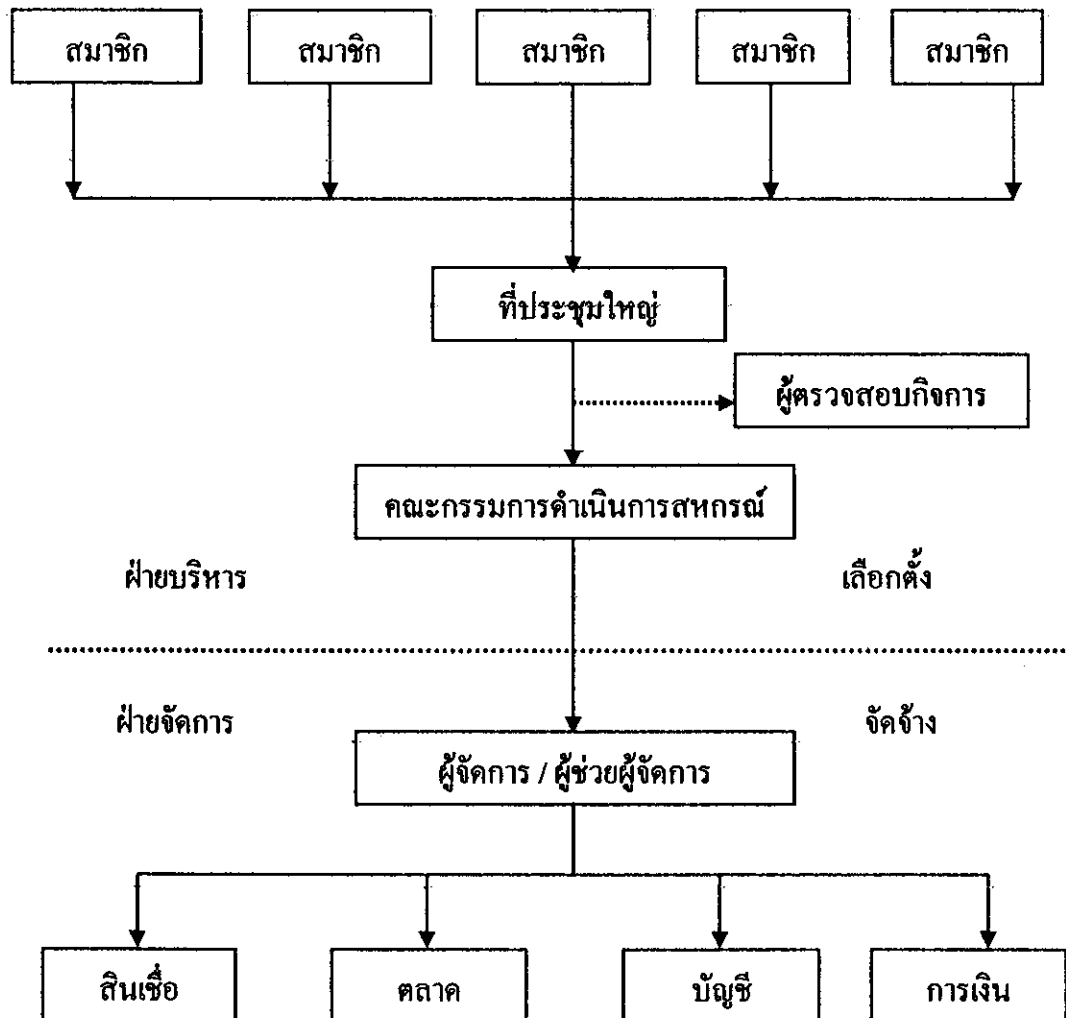
6. ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพทางการเกษตร โดยการให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเพาะปลูก ตลอดจนเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกสหกรณ์

วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ เป็นเพียงวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สหกรณ์การเกษตรควรจะกำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม สหกรณ์สามารถกำหนดวัตถุประสงค์เพิ่มเติมอีกได้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละสหกรณ์

1.2 โครงสร้างภายในของสหกรณ์การเกษตร

โครงสร้างของสหกรณ์ตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย สมาชิกสหกรณ์ทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ แต่เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ทุกคนไม่สามารถร่วมบริหารกิจการของสหกรณ์ได้ จึงต้องมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้บริหารงานแทน สมาชิกสหกรณ์ทุกคนมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการทั้งปวง นอกจากนี้เพื่อให้กิจการสหกรณ์ดำเนินการได้อย่างกว้างขวาง และให้บริการแก่สมาชิกสหกรณ์ได้อย่างทั่วถึง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะจัดจ้างผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในกิจการของสหกรณ์

โครงสร้างภายในของสหกรณ์มีองค์ประกอบที่สำคัญ แสดงดังภาพที่ 2.1 ดังนี้

ที่มา: คู่มือระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตร (2550: 4)

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างภายในของสหกรณ์

การจัดโครงสร้างของสหกรณ์ตามแผนผังข้างต้น เป็นการจัดแบ่งส่วนงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบ และจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ ในสหกรณ์ ดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553)

1.2.1 สมาชิก หมายถึง

- 1) ผู้ที่มีชื่อและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว
- 2) ผู้ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับที่ได้ลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว สมาชิกต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) เป็นบุคคลธรรมดาและบรรณนิติภาวะ
- (2) เป็นผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรมและมีกิจการร่วมกันตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
- (3) ตั้งบ้านเรือนและดำเนินงานเกษตรกรรมอยู่ในท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์
- (4) เป็นผู้ซื้อสัตย์ มีชื่อเสียงดี ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพและรู้จักประหยัด
- (5) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (7) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากสหกรณ์ใดๆ โดยมีความผิด เว้นแต่พ้นกำหนด 2 ปี นับแต่วันที่ถูกลูก

1.2.2 ที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ โดยการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ซึ่งสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเรื่องทั้งปวงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสหกรณ์

1.2.3 ผู้ตรวจสอบกิจการ ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์จะเลือกตั้งสมาชิกหรือบุคคลภายนอกที่เป็นผู้มีคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชี การเศรษฐกิจหรือการสหกรณ์ เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ซึ่งผู้ตรวจสอบกิจการจะอยู่ในตำแหน่งได้มีกำหนดเวลาหนึ่งปีทางบัญชีสหกรณ์ โดยมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์

1.2.4 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์จะเลือกตั้งสมาชิกเป็นประธานกรรมการหนึ่งคน และเป็นกรรมการดำเนินงานอีกไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งกรรมการดำเนินการจะเลือกตั้งในระหว่างกันเองขึ้นเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน เลขานุการหนึ่งคน และ/หรือเหรัญญิกหนึ่งคน นอกนั้นเป็นกรรมการ โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี นับแต่วันเลือกตั้งแต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ กับทั้งในทางอันจะทำให้เกิดความเจริญแก่สหกรณ์ หากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการ หรือละเว้นการกระทำ หรือกระทำการโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก

อันเป็นเหตุให้สหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการ หรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชี หรือรายงานการตรวจสอบ เป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่สหกรณ์

1.2.5 ผู้จัดการสหกรณ์ ในการจัดการงานของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจพิจารณาแต่งตั้งหรือจัดจ้าง ผู้จัดการสหกรณ์ให้มีหน้าที่ในการจัดการทั่วไป และรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

1.2.6 พนักงานสหกรณ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามลักษณะงานของแต่ละแผนก และให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด

1.3 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม ดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553)

1.3.1 ธุรกิจรับฝากเงิน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักและเห็นคุณค่าประโยชน์ของการออมทรัพย์ และเพื่อเป็นการระดมทุนในสหกรณ์ สหกรณ์จะรับฝากเงินจากสมาชิก 2 ประเภท คือเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยให้อัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์ หรือในอัตราที่สูงกว่า ตามฐานะทางการเงินของแต่ละสหกรณ์

1.3.2 ธุรกิจสินเชื่อ เมื่อเกษตรกรรวมตัวกันเป็นสหกรณ์สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับสถาบันการเงิน หน่วยงานของทางราชการและบุคคลต่างๆ ไป โดยสหกรณ์จะจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาให้สมาชิกนำไปลงทุนเพื่อการเกษตร ซึ่งสหกรณ์จะพิจารณาจากแผนการดำเนินงานหรือแผนการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกประกอบการให้เงินกู้ เช่น สหกรณ์อาจให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปซื้อวัสดุการเกษตร ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในครอบครัว หรือเพื่อนำไปบุกเบิกปรับปรุงที่ดิน หรือจัดซื้อที่ดินการเกษตร ในกรณีที่สมาชิกไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีน้อยไม่เพียงพอทำการเกษตร

1.3.3 ธุรกิจการซื้อขาย คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพืช และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก โดยจะสำรวจความต้องการของสมาชิกก่อน แล้วสหกรณ์จะเป็นผู้จัดหาจำหน่ายต่อไป เพราะการรวมซื้อในปริมาณมากจะทำให้ซื้อได้ในราคาที่ต่ำลง และเมื่อถึงสิ้นปีหากสหกรณ์มีกำไรก็จะนำเงินจำนวนนี้มาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก

1.3.4 ธุรกิจการขาย หรือการรวบรวมผลผลิตให้แก่สมาชิก ทำให้มีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น ผลผลิตจะขายได้ในราคาสูงขึ้น สมาชิกไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าในเรื่องการชั่ง ตวง วัด หรือถูกกดราคาในการรับซื้อผลผลิต

1.3.5 ธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการผลิตสินค้า เป็นธุรกิจที่เกิดจากการนำผลิตภัณฑ์สหกรณ์รวบรวม/จัดหามาแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขายต่อ ตลอดจนการส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าเพื่อนำมาขายตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

1.3.6 ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร เป็นธุรกิจที่เกิดจากการที่สหกรณ์ให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการเกษตร การวางแผนเพาะปลูก ตลอดจนการให้บริการและบำรุงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิก เช่น การให้บริการสูบน้ำ ปรับพื้นที่ การให้บริการไถ/นา การจัดระบบส่งน้ำ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

1.4 บทบาทของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตร ทำหน้าที่เป็นทั้งสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมชนบท ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้คือ (ประยงค์ สายประเสริฐ, 2533: 5)

1.4.1 สถาบันทางเศรษฐกิจ

- 1) สถาบันเงินทุน มีหน้าที่จัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ
- 2) สถาบันการผลิต มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต
- 3) สถาบันการตลาด มีหน้าที่จัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก
- 4) สถาบันธุรกิจ มีหน้าที่จัดการทางการเงิน

1.4.2 สถาบันทางสังคม

- 1) สถาบันพัฒนาและจัดสรรที่ดิน มีหน้าที่จัดสรรที่ดินให้ประชาชนจัดหาและอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในการประกอบอาชีพ
- 2) สถาบันพัฒนาชนบท มีหน้าที่ร่วมพัฒนาชุมชน
- 3) สถาบันทางสังคม มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ข่าวสาร พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความรู้ในหมู่สมาชิก รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการอภิปรายปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และสังคม

1.4.3 สถาบันทางการศึกษา มีหน้าที่ให้การส่งเสริมการศึกษา

1.4.4 สถาบันทางการปกครอง สหกรณ์เป็นองค์กรที่ปกครองตนเองโดยอิสระที่มีการบริหารและดำเนินการเองโดยสมาชิก จึงเป็นแบบฉบับที่ดีขององค์กรปกครองในท้องถิ่น

2. แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชี

2.1 ความหมายของข้อมูลทางบัญชี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ให้ความหมายของข้อมูลทางบัญชีว่า หมายถึง ตัวเลขต่างๆ ที่ปรากฏในสมุดบัญชี ที่มีการบันทึกตามระบบบัญชีที่กำหนดไว้ โดยอาศัยเอกสารหลักฐานประกอบการลงบัญชีที่มีอยู่ครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ แล้วจัดทำเป็นงบการเงิน เพื่อรายงานถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ในรอบปีหนึ่งๆ

จากความหมายของข้อมูลทางบัญชีดังกล่าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้กำหนดรูปแบบบัญชีของสหกรณ์ประเภทการเกษตรขึ้น ได้แก่ คู่มือระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้สหกรณ์ถือใช้ และยังได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับพนักงานบัญชีของสหกรณ์การเกษตร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพนักงานบัญชีได้บันทึกบัญชีอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำรายงานทางบัญชีของสหกรณ์ให้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง และตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม ซึ่งกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำข้อมูลไปใช้โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ใช้ในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์เอื้ออำนวยประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก ดังที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์อย่างแท้จริง (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2533)

2.2 ความสำคัญของข้อมูลทางบัญชี

ข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์ มีความสำคัญต่อบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสหกรณ์ ดังต่อไปนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2533)

2.2.1 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในฐานะผู้บริหารงานสหกรณ์มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงาน ให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้ ดังนั้น ข้อมูลจากรายงานทางบัญชีที่จัดทำในรูปแบบต่างๆ จะสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานว่ามีปัญหาอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้หาวิธีการปรับปรุงแก้ไขได้ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการคาดคะเนหรือวางแผนงานในอนาคต ตลอดจนใช้ประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจของสหกรณ์อีกด้วย

2.2.2 พนักงานของสหกรณ์ในฐานะฝ่ายจัดการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด ข้อมูลทางบัญชีจึงเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการว่า มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากน้อยเพียงใด

2.2.3 สถาบันการเงินที่ให้อุ้ม ในฐานะเจ้าหนี้ของสหกรณ์ ต้องการทราบข้อมูลทางบัญชีจากงบการเงินของสหกรณ์ ในการประเมินฐานะความมั่นคงทางการเงิน รวมทั้งความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการให้อุ้มแก่สหกรณ์ในกรณีที่สหกรณ์ไม่สามารถจะชำระหนี้คืนได้

2.2.4 หน่วยงานราชการ ในฐานะผู้กำกับดูแล ให้คำแนะนำและส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ ต้องการใช้อุ้มข้อมูลทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์และวางแผนส่งเสริมงานสหกรณ์ต่อไปในอนาคต

2.2.5 สมาชิกสหกรณ์ ในฐานะเจ้าของหรือผู้ลงทุน ต้องการทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ว่า มีกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินธุรกิจมากน้อยเพียงใด ในกรณีที่มีกำไรสุทธิประจำปีต้องมีการจัดสรรให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับต่อไป

2.3 การจัดทำข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตร

ข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตร จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามที่ต้องการ โดยอาศัยตัวเลขต่างๆ ที่บันทึกไว้ในบัญชีจัดทำเป็นรายงานทางบัญชี เพื่อให้ฝ่ายบริหารนำไปใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ โดยการเปรียบเทียบผลงานกับแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบว่าผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพียงใด และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ดังนั้น ข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตร จึงจัดทำในรูปแบบดังนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2533)

2.3.1 งบการเงิน เป็นข้อมูลทางบัญชีที่แสดงให้เห็นถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ข้อมูลทางบัญชีที่จัดทำในรูปแบบของงบการเงินนับว่าเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่าย เพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน สหกรณ์ต้องจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ.2542

นายทะเบียนสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้กำหนดรูปแบบของงบการเงิน เพื่อให้งบการเงินของสหกรณ์เป็นการเสนอข้อมูลทางการเงิน การบัญชี เกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน รวมทั้งข้อมูลอื่นซึ่งเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้กำหนดรูปแบบงบการเงิน สำหรับสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลิตผล และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

งบการเงินของสหกรณ์การเกษตรสามารถจัดทำได้ 2 ระยะคือ 1) งบการเงินรายไตรมาส 2) งบการเงินประจำปี

งบการเงินของสหกรณ์ประกอบด้วย

1) **งบดุล** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงถึงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินของสหกรณ์ ณ วันใดวันหนึ่งว่า สหกรณ์มีสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์อะไรบ้าง และแต่ละประเภทมีมูลค่าเท่าใด โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์กับหนี้สินและทุนของสหกรณ์ เพื่อให้ทราบว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์ได้มาจากการก่อหนี้สินจำนวนเท่าใด และเป็นทุนของสหกรณ์เองจำนวนเท่าใด

2) **งบกำไรขาดทุน** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงถึงข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่าสหกรณ์มีรายได้ทั้งสิ้นเท่าใด มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเท่าใด เมื่อนำรายได้หักด้วยค่าใช้จ่ายแล้วสหกรณ์จะมีกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานเป็นจำนวนเท่าใด

3) **งบต้นทุนขายหรือบริการ** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการขายสินค้าและการให้บริการต่างๆ ของสหกรณ์ ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่า ในการขายสินค้าหรือให้บริการนั้นคิดเป็นต้นทุนทั้งสิ้นเป็นจำนวนเท่าใด

4) **งบต้นทุนการผลิต** เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตสินค้าหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ ว่ามีรายจ่ายที่ใช้ในการผลิตหรือแปรรูปอะไรบ้าง และคิดเป็นจำนวนเท่าใด แสดงให้เห็นถึงจำนวนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ค่าแรง และค่าใช้จ่ายในการผลิตต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวนเท่าใด

5) **หมายเหตุประกอบงบการเงิน** เป็นรายงานที่แสดงให้ทราบถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำรายละเอียดและข้อมูลต่างๆ ในงบการเงินไปประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง โดยเปิดเผยถึงนโยบายการบัญชีที่สหกรณ์นำมาใช้ในการบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงิน ว่าได้จัดทำเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและได้เปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินได้ตรงตามวัตถุประสงค์

หมายเหตุประกอบงบการเงิน จะเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) **นโยบายการบัญชีที่สำคัญ** คือ หลักการบัญชีหรือวิธีการบัญชี ซึ่งสหกรณ์ถือปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์ นโยบายการบัญชีที่ควรเปิดเผยได้แก่

- ก. วิธีการรับรู้รายได้
- ข. การตีราคาสินค้าคงเหลือ
- ค. วิธีการประมาณค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ
- ง. การบัญชีเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เสื่อมราคาได้ และวิธีการคิด

ค่าเสื่อมราคา

เกี่ยวข้อง

จ. ทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน รวมทั้งวิธีการบัญชีหรือการตัดจ่ายที่

ฉ. การบันทึกกำไรและคอกผลจากการขายสินค้าผ่อนชำระ

(2) ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับการขยายความรายการในงบการเงิน

ข. เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า เช่น สหกรณ์อยู่ในระหว่าง

ดำเนินการฟ้องร้อง หรือถูกดำเนินคดี ซึ่งสหกรณ์อาจต้องชดใช้ค่าเสียหายหรือได้รับชดเชย เปิดเผย โดยสรุปเนื้อหา และจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง

ค. เหตุการณ์ที่สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงิน แต่ก่อนวันที่ ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน ซึ่งเหตุการณ์นั้นอาจต้องชดใช้ค่าเสียหายหรือได้รับ ชดเชย เปิดเผย โดยสรุปเนื้อหาและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง

ง. เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงิน แต่ก่อนวันที่ ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน ซึ่งเหตุการณ์นั้นอาจมีผลกระทบต่องบการเงิน เปิดเผย โดยสรุปเนื้อหาและจำนวนที่เกี่ยวข้องกัน

2.3.2 รายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนของสหกรณ์ เป็นข้อมูลให้ฝ่าย บริหารทราบถึงสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นเสมือนเครื่องมือสื่อสารที่จะทำให้ฝ่ายบริหารทราบถึงการ ปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการอย่างต้องแท้ ข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน จึงเป็น ข้อมูลที่นำมาใช้ในการบริหารงานภายในของสหกรณ์ ข้อมูลจึงค่อนข้างละเอียดและถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการปฏิบัติงานให้ได้ผล และสามารถใช้อ้างอิงข้อมูลได้ทันต่อการตัดสินใจ

2) งบทดลองประจำเดือน คณะกรรมการดำเนินการสามารถใช้อ้างอิงข้อมูลจาก งบทดลองประจำเดือนมาใช้ประโยชน์ในการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ โดยงบทดลองประจำเดือนของสหกรณ์จะแสดงตามแบบงบทดลอง 6 ช่อง

3) รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี งบการเงินประจำปีของสหกรณ์ เมื่อผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว นายทะเบียนสหกรณ์ยังได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชี จัดทำรายงานการสอบบัญชีแบบยาว เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลทางบัญชีจากงบการเงินของสหกรณ์ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น โดยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ได้ให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบ ดังหัวข้อต่อไปนี้

(1) ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน เป็นข้อมูลที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เปรียบเทียบกัน 2 ปี สาเหตุของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผลกำไรขาดทุน และการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์ ในลักษณะของอัตราร้อยละ ในการเปรียบเทียบ

(2) ธุรกิจของสหกรณ์ เป็นข้อมูลที่แสดงถึงปริมาณธุรกิจด้านต่างๆ ของสหกรณ์ในระหว่างปี โดยแสดงเปรียบเทียบกัน 2 ปี ว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลิตผลเพื่อจำหน่ายและแปรรูป ธุรกิจให้บริการ และส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งปริมาณการค้าเงินธุรกิจโครงการต่างๆ ที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(3) การควบคุมภายใน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านต่างๆ ของสหกรณ์ ได้แก่ การแบ่งแยกหน้าที่และการแบ่งส่วนงานรับผิดชอบของพนักงานแต่ละแผนก ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด การจัดทำบัญชี การกำหนดระเบียบปฏิบัติงานด้านต่างๆ ขึ้นถือใช้ และรวมถึงการตรวจสอบภายในและการตรวจสอบกิจการว่าสหกรณ์ได้ปฏิบัติตามครบถ้วนเพียงใด

(4) การบริหารงาน เป็นข้อมูลที่แสดงถึงประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เอื้ออำนวยผลประโยชน์แก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

ก. การบริหารงานบุคคล เป็นข้อมูลที่แสดงถึงความรู้ความสามารถ และความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการว่า มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่มากน้อยเพียงใด และสามารถปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงานที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนดอย่างเคร่งครัดหรือไม่ การพัฒนาบุคลากรของสหกรณ์ จึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานของสหกรณ์เป็นอย่างมาก ข้อมูลด้านบุคลากรของสหกรณ์จากรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี นับว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินของสหกรณ์อีกด้านหนึ่ง เพราะการบริหารบุคคล ถ้าเป็นไปอย่างเหมาะสม ย่อมทำให้ธุรกิจของสหกรณ์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ข. การบริหารการเงิน เป็นข้อมูลที่แสดงถึงการจัดการด้านเงินทุน และผลการวิเคราะห์งบการเงินที่แสดงถึงสภาพคล่องทางการเงิน ความสามารถในการก่อหนี้ ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ และความสามารถในการหากำไรของสหกรณ์ โดยผู้สอบบัญชีได้ แสดงความเห็นต่อผลการวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งบการเงินได้อย่างถูกต้อง

รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีนี้ ผู้สอบบัญชีจัดทำขึ้นใน รูปแบบของรายงานการสอบบัญชีแบบยาว ซึ่งเป็นการเสนอข้อมูลในลักษณะของข้อสังเกตและ ข้อเสนอแนะจากผลการตรวจบัญชีของผู้สอบบัญชี ณ วันสิ้นปีของสหกรณ์ รายงานของผู้สอบบัญชี นี้จัดทำเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ และสำเนาให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งเป็นผู้ใช้ ข้อมูลจากรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ในฐานะผู้บริหารและผู้ควบคุมดูแลการบริหารงาน ของสหกรณ์

3. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวถึง ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ในแม่บทการบัญชีว่า ลักษณะเชิงคุณภาพ หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมี ประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินลักษณะเชิงคุณภาพ หลักของงบการเงินมีสี่ประการ ได้แก่ ความเข้าใจ ได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้ (สภาวิชาชีพบัญชี ใน พระบรมราชูปถัมภ์, 2552)

3.1 ความเข้าใจได้ ข้อมูลในงบการเงินต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้งบ การเงินใช้ข้อมูลดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องมีข้อสมมติว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ความควรเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชี

3.2 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ ก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้

ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูล ขึ้นอยู่กับลักษณะและความมีนัยสำคัญ ของข้อมูลนั้น ซึ่งข้อมูลนั้นต้องแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง ความมีนัยสำคัญขึ้นอยู่กับขนาดของรายการ หรือขนาดของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นภายใต้สภาพการณ์เฉพาะ ซึ่งต้องพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป

3.3 ความเชื่อถือได้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต้องเชื่อถือได้ ข้อมูลจะต้องปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง ซึ่งทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดง

3.3.1 การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ข้อมูลจะมีความเชื่อถือได้เมื่อรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีได้แสดงอย่างเที่ยงธรรมตามที่ต้องการให้แสดง

3.3.2 เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ข้อมูลต้องบันทึกและแสดงความเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ ไม่ใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว เนื้อหาของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอาจไม่ตรงกับรูปแบบทางกฎหมายหรือรูปแบบที่สร้างขึ้น

3.3.3 ความเป็นกลาง ข้อมูลนั้นต้องมีความเป็นกลางหรือปราศจากความลำเอียง

3.3.4 ความระมัดระวัง ต้องใช้ความระมัดระวังในการจัดทำงบการเงินเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ต้องประสพกับความไม่แน่นอนอันหลีกเลี่ยงไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ

3.3.5 ความครบถ้วน ข้อมูลในงบการเงินที่เชื่อถือได้ต้องครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัดของความมีนัยสำคัญและต้นทุนในการจัดทำ

3.4 การเปรียบเทียบกันได้ ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในระยะเวลาต่างๆ เพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ

นอกจากนี้ งบการเงินยังต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการ เพื่อประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินการ และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ดังนั้น การวัดมูลค่าและการแสดงผลกระทบทางการเงินของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ปัญญา สาทร กล่าวถึง การบริหารงานบุคคล ว่า องค์กรทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรในภาครัฐหรือภาคเอกชน ย่อมมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ความสำเร็จหรือการบรรลุเป้าหมายขององค์กร การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักบริหารว่า ทฤษฎากรพื้นฐานของการบริหารงานทุกชนิด ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ หรือเทคนิคในการบริหารนั้น “คน” มีความสำคัญมาก

ด้วยเหตุที่ “คน” นอกจากจะมีความสำคัญในด้านทรัพยากรทางการบริหารแล้ว “คน” ยังมีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารงาน ซึ่งประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดการองค์กร การจัดการเกี่ยวกับบุคคล การประสานงาน และการควบคุมงาน (ภิญโญ สาร, 2519)

การจัดการเกี่ยวกับบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะคนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนางานพัฒนาองค์กร ตลอดไปจนถึงการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง องค์กรทุกองค์กรล้วนแต่มุ่งแสวงหามาตรการ ในการนำทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร โดยกล่าวได้ว่าความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร มีผลมาจากการมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถและมีคุณค่าเสมอ ดังนั้น หน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร คือ การสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชา คือ ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อชักจูงให้บุคคลเหล่านั้นทำงานอย่างกระตือรือร้น ทุ่มเทกำลังกายใจอย่างเต็มความสามารถในการทำงาน อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่จะสร้างงานแก่องค์กรอย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็แนวทางในการดำเนินการแก้ไขปรับปรุง และรักษาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้อยู่กับองค์กร ได้นานที่สุด และสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวได้ว่า การจัดการเกี่ยวกับบุคคล หรือการบริหารงานบุคคล เป็นหัวใจของการบริหารไม่ว่าหน่วยงานประเภทใด หากการบริหารงานบุคคลบกพร่อง หน่วยงานนั้นจะเจริญก้าวหน้าได้ยากเพราะเหตุว่า บุคคลเป็นผู้ปฏิบัติ ผลงานจะดีจะเล็ยอยู่ที่บุคคลที่ทำงานนั้น ถ้าบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานไม่มีกำลังใจ ไม่มีสมรรถภาพ ผลงานก็จะบกพร่อง แต่ถ้าการบริหารงานบุคคลได้รับความสำเร็จ บุคคลทุกฝ่ายจะร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในหน่วยงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน การบำรุงรักษา การพัฒนา ตลอดจนการให้พ้นจากงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยความพึงพอใจของบุคคลในหน่วยงาน

ในการกำหนดขอบข่ายและหน้าที่ของการบริหารงานบุคคล สามารถจัดหมวดหมู่ได้

4 ประการคือ

4.1 การให้ได้ซึ่งบุคคล หมายถึง การได้บุคคลที่มีคุณสมบัติและมีปริมาณเพียงพอที่จะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย เป็นกระบวนการที่เริ่มจากการวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือก จนกระทั่งการทดลองปฏิบัติงาน

4.2 การบำรุงรักษาบุคคล หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคลากรมีความพึงพอใจ มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ตลอดจนจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การจูงใจ การให้ค่าตอบแทน การมอบหมายงาน การจัดสภาพการทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

4.3 การพัฒนาบุคคล หมายถึง กระบวนการส่งเสริมบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว ให้ได้เพิ่มความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติ อุปนิสัย เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ โดยการให้การศึกษ ฝึกอบรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ความถนัด และทักษะแก่บุคลากร

กิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ได้แก่

4.3.1 การปฐมนิเทศ

4.3.2 การส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ

4.3.3 การสัมมนาทางวิชาการ

4.3.4 การฝึกอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4.3.5 การสับเปลี่ยนหน้าที่การงาน

4.4 การให้พันทองงาน หมายถึง การที่พนักงาน เจ้าหน้าที่ พ้นจากหน้าที่การงาน และหมดสิทธิ์ที่จะได้รับเงินเดือนของหน่วยงานตลอดไป

5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเงิน

ฐาปนา ฉิ้นไพศาล กล่าวว่า การบริหารการเงิน คือหัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมและธุรกรรมขององค์กรดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารทุกระดับจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันบริหารการเงิน และร่วมรับผิดชอบด้านการบริหารการเงินด้วยกัน เงินจึงเปรียบเสมือนเครื่องหล่อลื่นในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ เช่น ถ้าในธุรกิจนั้นจะมีการสร้างโรงงานใหม่ ก็ต้องใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นค่าก่อสร้างโรงงาน ซื่อวัตถุดิบเพิ่มขึ้นเพื่อใช้ในการผลิต จะต้องรับคนงานเพิ่มขึ้นเพื่อใช้ในการผลิต หรือในกรณีที่ธุรกิจจะต้องรับคนงานเพิ่มขึ้นเพื่อขยายกำลังการผลิต ซื่อเครื่องมือเพิ่มขึ้นเพื่อใช้ในการผลิต หรือในกรณีที่ธุรกิจจะต้องขยายแผนกเพิ่มขึ้นก็จะต้องใช้เงินทุน (ฐาปนา ฉิ้นไพศาล, 2539)

ในยุคปัจจุบัน ขอบเขตของการบริหารการเงินจึงขยายออกไปมากและนับวันทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ได้มีการพัฒนารูปแบบทางคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการบริหารการเงิน สินค้าคงเหลือ เงินสด และลูกหนี้ ตลอดจนการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพย์สินถาวรต่างๆ นอกจากนี้เรื่องการเงินในธุรกิจก็เปลี่ยนจุดเน้นจากเดิม คือ จากการมุ่งเป้าหมายเพื่อบุคคลภายนอกมาเป็นเพื่อการบริหารงานต่างๆ ภายในธุรกิจด้วย ทำให้การตัดสินใจทางการเงินมีความสำคัญต่อการดำเนินงาน พอธุรกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น การแข่งขันสูงขึ้น เกิดคู่แข่งใหม่ๆ ที่มีอิทธิพลต่อธุรกิจการลงทุนต้องใช้เงินมากขึ้น แม้แต่ลักษณะการลงทุนและการบริหารก็ซับซ้อนขึ้น การบริหารการเงินจึงจำเป็นต้องได้ขยายบทบาทไปในเรื่องของตลาดเงินและตลาดทุน การบริหารการเงินจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง และควรเอาใจใส่ในการดำเนินกิจการของทุกๆ องค์การธุรกิจ เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการไหลเวียนของเงินสดและทรัพยากรต่างๆ ของธุรกิจ ซึ่งมีความสำคัญต่อการอยู่รอดและความมั่นคงของธุรกิจ นักการเงินจะต้องประสานงานกับงานในหน้าที่อื่นๆ ของธุรกิจ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และวางแผน เพื่อหาทางปฏิบัติในอันที่จะทำให้ธุรกิจบรรลุวัตถุประสงค์ในส่วนรวม

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันสหกรณ์ต้องแข่งขันกับธุรกิจอื่นๆ มากมาย สหกรณ์จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้า การสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อการส่งสัญญาณเตือนภัยทางการเงินให้กับสหกรณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภายใต้การแข่งขันกับธุรกิจทั่วไปในปัจจุบัน ช่วยให้การตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนงานทุกระดับเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานต่างๆ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย มีการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น การใช้ CAMELS Analysis เป็นเครื่องมือในการบริหารการเงินเพื่อวิเคราะห์เศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ พร้อมทั้งเฝ้าระวังความเสี่ยงภัยทางการเงินและป้องกันมิให้เกิดผลเสียหาย โดยวิเคราะห์ทั้งหมด 6 มิติ คือ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2548)

5.1 มิติ 1 C – Capital Strength: ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง หรือความเข้มแข็งของเงินทุน เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนที่สามารถรองรับ หรือป้องกันผลกระทบจากความเสี่ยงทางด้านธุรกิจและการเงินที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ ซึ่งเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามระเบียบข้อบังคับ กำไรสุทธิ และการจัดหาเงินทุนในรูปของการก่อหนี้ผูกพัน โดยความเพียงพอและความเข้มแข็งของเงินทุน เน้นแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เป็นหลัก การมีทุนของสหกรณ์เพียงพอกับความเสี่ยงต่างๆ และทุนของสหกรณ์ควรมีลักษณะที่ไม่สามารถถอนได้ และไม่ผูกพันในการจ่ายผลตอบแทน หากเงินทุนภายนอก (เงินกู้ยืม) มากกว่าทุนของ

สหกรณ์ แสดงว่าทุนของสหกรณ์ไม่เพียงพอและมีภาระผูกพันทางการเงิน ผู้บริหารสหกรณ์จะต้องเพิ่มความระมัดระวังในการใช้ทุนเพื่อสร้างรายได้รองรับ

สำหรับความเสี่ยงของเงินทุน หมายถึง การก่อหนี้ในอัตราที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ด้วยทุนของสหกรณ์ โดยวิเคราะห์จากสัดส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนของสหกรณ์ ถ้าหนี้สินทั้งสิ้นน้อยกว่าทุน สหกรณ์จะสามารถรองรับหนี้ได้ด้วยตัวเองและสร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหนี้ แต่ถ้าหนี้สินทั้งสิ้นมากกว่าทุน สหกรณ์จะมีความเสี่ยง ดังนั้น จึงต้องระดมทุนและบริหารสินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้รองรับความเสี่ยง

5.2 มิติ 2 A – Asset Quality: คุณภาพของสินทรัพย์

การวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ เป็นการวิเคราะห์ว่าสินทรัพย์ที่ลงทุนก่อให้เกิดรายได้แก่สหกรณ์อย่างไร และได้ถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ สินทรัพย์ที่จะวัดประสิทธิภาพ เช่น ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ และสินทรัพย์รวม

การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง หรือไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือเป็นสินทรัพย์ที่เกินความต้องการ เช่น สินค้าคงเหลือ เงินฝากธนาคาร อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ หากคุณภาพของสินทรัพย์ดี สามารถแปลงเป็นรายได้ ว่างจากอัตรากำไร หรือรายได้ต่อสินทรัพย์ หากอัตรารายสูงแสดงว่า คุณภาพสินทรัพย์ดีมีรายได้เข้ามา หากอัตรารายต่ำแสดงว่าสินทรัพย์คือคุณภาพไม่ก่อให้เกิดรายได้เข้ามา สหกรณ์จะต้องบริหารสินทรัพย์ดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพ และมีสภาพคล่อง

5.3 มิติ 3 M – Management Ability: ชีคความสามารถในการบริหาร

การวิเคราะห์ชีคความสามารถในการบริหารงาน เป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถของฝ่ายบริหารในการวางกลยุทธ์และจัด โครงสร้างองค์กร ในการนำพาองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่กิจการเผชิญอยู่ โดยพิจารณาการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ซึ่งมีผลต่อสภาพคล่อง และการทำกำไรของสหกรณ์ บทบาทการบริหารในอนาคต่อภาวะแข่งขันเพื่อวางแผนในอนาคต

5.4 มิติ 4 E – Earning Sufficiency: การทำกำไร

การวิเคราะห์การทำกำไร เป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถในการแข่งขันของสหกรณ์ในธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินอยู่ ซึ่งจะประกอบไปด้วยการรักษาอัตรากำไรจ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้ต่ำ และเพิ่มอัตรากำไรขั้นต้นในแต่ละธุรกิจให้มากที่สุด รวมทั้งวิเคราะห์ถึงคุณภาพและแนวโน้มของกำไรในอนาคตของสหกรณ์

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่าย กำไร และคุณภาพของกำไร ขึ้นอยู่กับการบริหารควบคุมรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เปรียบเทียบรายได้กับค่าใช้จ่ายที่ละรายการว่ามีกำไรขึ้นต้นหรือไม่ หากบริหารค่าใช้จ่ายดีมีประสิทธิภาพ จะทำให้มีกำไรสูง หากบริหารค่าใช้จ่ายไม่ดีไม่เหมาะสมกับรายได้ กำไรก็จะต่ำ รวมถึงการบริหารอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้อยู่ในอัตราที่ต่ำ

5.5 มิติ 5 L – Liquidity: สภาพคล่อง

การวิเคราะห์สภาพคล่องหรือความเพียงพอต่อความต้องการใช้เงิน เป็นการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินสด หรือสินทรัพย์ที่มีสภาพใกล้เคียงเงินสด รวมถึงสินทรัพย์อื่นที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย สภาพคล่องคำนวณได้จากสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน หากสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่า แสดงว่ามีสภาพคล่องดี หรือมีความเพียงพอต่อความต้องการใช้เงิน ซึ่งต้องพิจารณาค่าสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถแปลงเป็นเงินสดได้เร็วด้วย หากสหกรณ์มีความเสี่ยงของเงินทุน สหกรณ์จึงจำเป็นต้องรักษาสภาพคล่องให้สูงเพียงพอ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน

5.6 มิติ 6 S – Sensitivity: ผลกระทบต่อธุรกิจ

ผลกระทบที่มีต่อธุรกิจหรือความอ่อนไหวของธุรกิจ คือ ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบในแง่ลบต่อธุรกิจ โดยพิจารณาปัจจัยแวดล้อมสหกรณ์ ซึ่งสาเหตุการเกิดปัจจัยเสี่ยงอาจมาจากภาครัฐหรือจากสถานการณ์ทั่วไป ภาวะวิกฤต ภัยธรรมชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ ประกอบด้วย ภาวะคู่แข่งทางธุรกิจ นโยบายการเงินของรัฐ อัตราดอกเบี้ย นโยบายช่วยเหลือทางภาครัฐ ระเบียบข้อบังคับ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง สภาพตลาด เทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ หากสหกรณ์ไม่สามารถวางแผนกลยุทธ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อธุรกิจของสหกรณ์ ได้แก่ การลดลงของรายได้ การลดลงของต้นทุน

จากการใช้ CAMELS Analysis เป็นเครื่องมือในการบริหารการเงินเพื่อวิเคราะห์เศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ สามารถสรุปสูตรการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 มิติ แสดงในตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สูตรการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน
แบบ CAMELS Analysis Ratios

โน้มนามองแต่ละมิติ	อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
มิติ 1 ความเสี่ยงของ เงินทุนต่อความเสี่ยง (C: Capital strength)	อัตราหนี้สินต่อทุน (เท่า)	$\frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$
	อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า)	$\frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$
	อัตราการเติบโตของสหกรณ์ (%)	$\frac{\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} - \text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}}$
	อัตราการเติบโตของหนี้ (%)	$\frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}}$
	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ตัวเฉลี่ย}}$
มิติ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (A: Asset quality)	อัตราการค้างชำระ (%)	$\frac{\text{หนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนด} \times 100}{\text{หนี้ที่ถึงกำหนดชำระ}}$
	อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)	$\frac{\text{ขาย/บริการ (รายได้ธุรกิจหลัก)}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นตัวเฉลี่ย}}$
	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	$\frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ตัวเฉลี่ย}}$
	อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (%)	$\frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}}$

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ในมุมมองแต่ละมิติ	อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
มิติ 3 การบริหารจัดการ (M: Management Ability)	อัตรากำไรสุทธิ (%)	$\frac{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีปัจจุบัน} - \text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน} \times 100}{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}}$
มิติ 4 การทำกำไร (E: Earning Sufficiency)	อัตรากำไรต่อสมาชิก (บาท)	กำไรสุทธิ จำนวนสมาชิก
	อัตราเงินออมต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{เงินรับฝากสมาชิก} + \text{ทุนเรือนหุ้น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$
	อัตรานี้สินต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{ลูกหนี้เงินกู้} + \text{ลูกหนี้การค้า} + \text{ลูกหนี้ค่าบริการอื่น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$
	อัตรากำไรจ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	$\frac{\text{กำไรจ่ายดำเนินงาน} \times 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$
	อัตรากำไรเติบโตของทุนสำรอง (%)	$\frac{\text{ทุนสำรองปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสำรองปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนสำรองปีก่อน}}$
	อัตรากำไรเติบโตของทุนสะสมอื่น (%)	$\frac{\text{ทุนสะสมอื่นปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน}}$
	อัตรากำไรเติบโตของกำไร (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิปีปัจจุบัน} - \text{กำไรสุทธิปีก่อน} \times 100}{\text{กำไรสุทธิปีก่อน}}$
	อัตรากำไรสุทธิ (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ขาย / บริการ (รายได้ธุรกิจหลัก)}}$

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ในมุมมองแต่ละมิติ	อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
มิติ 5 สภาพคล่อง (L : Liquidity)	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า) อัตราหมุนของสินค้า (ครั้ง) อายุเฉลี่ยสินค้า (วัน)	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u> <u>หนี้สินหมุนเวียน</u> <u>ต้นทุนสินค้าขาย</u> <u>สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย</u> <u>365 วัน</u>
	อัตราถูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด (%)	<u>อัตราหมุนของสินค้า</u> <u>ถูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระ</u> <u>ได้ตามกำหนด x 100</u> <u>ถูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น</u> <u>ที่ถึงกำหนดชำระ</u>

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 บั้วเงิน พาทีหิน (2537) ศึกษาระบบข้อมูลทางบัญชีเพื่อการจัดการสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคกลางด้านตะวันตก ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์ทุกแห่งทุกขนาดที่ทำการศึกษาใช้ระบบบัญชีตามที่ทางราชการกำหนด แต่ไม่มีการกำหนดผังบัญชี สหกรณ์ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามวิธีการบัญชีที่ระบบได้กำหนดไว้ แต่ยังขาดการควบคุมภายในที่เหมาะสมและรัดกุมในการทำรายงานทางการเงิน สหกรณ์สามารถจัดทำงบดุล และงบกำไรขาดทุนประจำปีได้ แต่ไม่สามารถจัดทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินได้ สาเหตุเนื่องมาจากไม่มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำรายงานทางบัญชีของพนักงาน ผลการศึกษาการใช้ประโยชน์จากรายงานทางบัญชีพบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และผู้จัดการส่วนใหญ่ นำข้อมูลและรายงานทางบัญชีไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และข้อมูลดังกล่าวเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ มีคณะกรรมการและผู้จัดการบางส่วนต้องการงบการเงินระหว่างกาลเพิ่มขึ้นจากงบการเงินประจำปี

6.2 รุจิเรข นทีนันท์ ณ ลำปาง (2543) ศึกษาเรื่องการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 10 เชียงใหม่ ผลการศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตรทั้ง 6 สหกรณ์ ใน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา และแม่ฮ่องสอน พบว่าผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารงานของสหกรณ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มข้อมูลทางบัญชีที่สหกรณ์จัดทำไว้ในรูปแบบของงบการเงิน และรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนได้ให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์แล้ว แต่การจัดทำงบการเงินประจำปียังล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการที่จะนำไปใช้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ผู้ใช้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม ยังต้องการใช้ข้อมูลจากงบการเงินรายไตรมาส ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่รวดเร็วและนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันต่อความต้องการ และจากผลการศึกษาดังกล่าวเห็นว่าสหกรณ์ควรให้ความสำคัญของข้อมูลทางบัญชีมากขึ้น เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีให้มากที่สุด ควรมีการกำหนดเวลาการจัดทำงบการเงินแก่พนักงานบัญชี เพื่อให้จัดทำเสร็จทันเวลาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ ควรกำหนดความรับผิดชอบของพนักงานให้ชัดเจน ข้อมูลทางบัญชีควรให้เป็นปัจจุบัน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการกำกับดูแลอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการให้การศึกษาอบรมแก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้จัดการ และพนักงานบัญชี เกี่ยวกับการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน ทั้งนี้ เพื่อให้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

6.3 กุลธิดา โกฏิวิเชียร (2545) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการตรวจบัญชีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีธุรกิจและทุนดำเนินงานไม่มากนัก จึงไม่มีทุนเพียงพอสำหรับจัดจ้างพนักงาน ทำให้มีพนักงานน้อย การแบ่งแยกงานของสหกรณ์ไม่เหมาะสม บางครั้งพนักงานหนึ่งคนทำหน้าที่มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตได้ พนักงานส่วนใหญ่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางการด้านบัญชี ขาดความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีการเปลี่ยนแปลงพนักงานบ่อย เนื่องจากมีการลาออกอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การบันทึกบัญชีของสหกรณ์ขาดความต่อเนื่อง ไม่เรียบร้อยและไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดทำงบการเงินได้ การควบคุมทางด้านเอกสารหลักฐาน สหกรณ์ยังขาดระบบการจัดการที่ดี จัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ไม่เรียบร้อยจึงมักสูญหายอยู่เสมอ การบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน และไม่ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป สหกรณ์ส่วนใหญ่สามารถจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี บันทึกรายการบัญชีในสมุดขึ้นต้นด้วยตนเอง แต่ไม่สามารถผ่านรายการบัญชีไปยังสมุดบัญชีแยกประเภทและไม่สามารถจัดทำงบการเงินเองได้ ดังนั้น การจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์โดยมากแล้วมักอาศัยผู้สอบบัญชีเป็นผู้จัดทำให้ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้คณะกรรมการของ

สหกรณ์เข้าใจว่า งานด้านการจัดทำบัญชีและงบการเงินไม่อยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์ เมื่อผู้สอบบัญชีให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเงินการบัญชี จึงไม่ให้ความสนใจและไม่ปฏิบัติตาม สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เพราะมักจะถือปฏิบัติกันตามที่เคยปฏิบัติกันมา ไม่มีการศึกษาระเบียบ ข้อบังคับใหม่ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือไม่มีการปรับเปลี่ยนระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป อาจนำมาซึ่งข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน หรือเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการทุจริตได้

6.4 อรวรรณ จำพูน (2546) ศึกษาเรื่องการบริหารข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรห้วยฉัตร จำกัด ผลการศึกษาการบริหารข้อมูลทางบัญชีพบว่า สหกรณ์มีการประกอบธุรกิจหลายประเภท ทำให้ผู้บริหารไม่ได้เอารายงานทางการเงินที่ได้รับมาวิเคราะห์ได้ครบทั้งหมด เมื่อพบปัญหาจึงต้องให้ที่ปรึกษาทางด้านบัญชีมาช่วยหาทางแก้ไข ไม่มีการจัดทำรายงานทางการเงินรายไตรมาส รายงานทางการเงินมีความล่าช้า กรรมการดำเนินการ ไม่มีความรู้ทางด้านบัญชี ขาดอุปกรณ์ในการทำงาน และอุปกรณ์บางอย่างไม่ทันสมัย ผลการศึกษาดังกล่าวเห็นว่า สหกรณ์ควรจะเลือกสรรบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับงานและสอดคล้องกับปริมาณงาน พนักงานบัญชีควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อให้รายงานทางการเงินมีความถูกต้องและทันเวลา กรรมการดำเนินการควรจะได้รับ การอบรมทางด้านบัญชี เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านบัญชีและนำไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ นอกจากนั้นควรจัดหาอุปกรณ์การทำงานให้ครบถ้วน ทันสมัย สหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับข้อมูลทางด้านบัญชีมากขึ้น เพื่อให้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

6.5 รงนา จิตทวงศ์ (2550) ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการปฏิบัติงานในกรณีที่สหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป และด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัญหาในด้านการปฏิบัติงานในกรณีที่สหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปในการจัดทำบัญชีให้แก่สหกรณ์มากที่สุด คือ เมื่อ โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปมีปัญหาหรือเกิดขัดข้อง สหกรณ์ขาดผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และทำการแก้ไข ส่วนปัญหาด้านบุคลากรให้ความสำคัญรองลงมา คือ เจ้าหน้าที่บัญชีหรือผู้มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีให้แก่สหกรณ์ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าที่ควร และปัญหาในด้านการปฏิบัติงานของสหกรณ์ สหกรณ์ขาดเจ้าหน้าที่ที่ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์” โดยมีวิธีดำเนินการศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรใน จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งปัจจุบันมีสหกรณ์การเกษตรจำนวนทั้งสิ้น 71 แห่ง โดยศึกษาสหกรณ์ การเกษตรที่มีการดำเนินธุรกิจหลายด้าน เพื่อแก้ไขปัญหาตามความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวม ผลผลิต) ธุรกิจแปรรูป หรือธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีการดำเนินธุรกิจอย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอและมีปริมาณธุรกิจจำนวนมาก รวมทั้งมีห้องที่ดำเนินงานและสมาชิกสหกรณ์ ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบลในแต่ละอำเภอ แยกตามอำเภอ ดังแสดงตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์แยกตามอำเภอ

ที่	อำเภอ	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (คน)	ปริมาณธุรกิจ ณ ปีบัญชีล่าสุดของสหกรณ์ (ล้านบาท)
1.	เมืองอุตรดิตถ์	20	49,635	1,494.64
2.	ลับแล	3	9,009	1,300.01
3.	พิชัย	18	9,750	1,532.30
4.	ตรอน	10	12,595	1,471.22
5.	ทองแสนขัน	5	4,943	234.62
6.	ท่าปลา	3	4,532	189.65
7.	น้ำปาด	4	3,125	118.07
8.	ปากท่า	7	3,344	148.31
9.	บ้านโคก	1	1,176	64.64
	รวม	71	98,109	6,553.46

ที่มา: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (www.cad.go.th)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 119 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้เหตุผลและวิจารณญาณที่เหมาะสมในการเลือก ผู้วิจัยพิจารณาจากสหกรณ์การเกษตรที่มีห้องที่ดำเนินงานและสมาชิกสหกรณ์ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบล ในอำเภอ ดำเนินธุรกิจหลายด้านเพื่อแก้ไขปัญหาตามความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลผลิต) ธุรกิจแปรรูป หรือธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ซึ่งบางสหกรณ์อาจไม่ได้ดำเนินธุรกิจครบทุกธุรกิจ แต่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและมีปริมาณธุรกิจจำนวนมาก สามารถให้บริการสมาชิกสหกรณ์ได้อย่างทั่วถึง ดังแสดงตามตารางที่ 3.2 โดยผู้วิจัยตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จากสหกรณ์การเกษตรทุกอำเภอของจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 9 อำเภอ อำเภอละ 1 แห่ง รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 9 แห่ง ดังแสดงตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.2 จำนวนสมาชิกและปริมาณธุรกิจ ณ ปีสิ้นสุดทางบัญชี พ.ศ.2553 ของสหกรณ์
การเกษตรที่ดำเนินการศึกษา

ที่	ชื่อ สหกรณ์	จำนวน สมาชิก (คน)	ปีสิ้นสุด ทางบัญชี พ.ศ.2553	ปริมาณธุรกิจ (ล้านบาท)						
				รับฝาก เงิน	ให้ เงินกู้	จัดหา สินค้า มา จำหน่าย	รวบรวม ผลิตผล	แปรรูป ผลิตผล	ให้ บริการ/ ส่งเสริม	รวม ทั้งสิ้น
1	ศก.เมือง อุตรดิตถ์ จำกัด	9,206	31 มี.ค.53	652.679	238.276	140.102	119.980	117.367	0.000	1,268.404
2	ศก.เมือง ลับแล จำกัด	8,181	31 มี.ค.53	760.613	249.220	235.566	13.193	20.344	0.186	1,279.122
3	ศก.พิชัย จำกัด	1,384	31 มี.ค.53	77.271	26.642	50.994	0.000	0.000	1.351	156.258
4	ศก.เมือง ตรอน จำกัด	9,473	31 มี.ค.53	741.788	544.870	66.235	4.150	0.000	0.000	1,357.043
5	ศก.ทอง- แสนขัน จำกัด	4,204	31 มี.ค.53	85.643	73.854	20.534	37.720	0.000	0.000	217.751
6	ศก.นิคมฯ ถ้ำน้ำน่าน จำกัด	3,257	31 มี.ค.53	79.910	46.864	3.262	1.537	0.673	0.000	132.246
7	ศก. น้ำปาด จำกัด	2,491	31 มี.ค.53	36.096	29.901	45.406	0	0	0	111.403
8	ศก. ปากท่า จำกัด	2,163	30 มี.ค.53	52.256	46.168	44.271	1.537	0.000	0.135	144.368
9	ศก.บ้าน- โคก จำกัด	1,176	31 มี.ค.53	19.622	34.409	6.327	4.275	0.000	0.000	64.633

ที่มา: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (www.cad.go.th)

หมายเหตุ: ศก. หมายถึง สหกรณ์การเกษตร

ตารางที่ 3.3 จำนวนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ที่ดำเนินการศึกษา

ที่	ชื่อสหกรณ์	จำนวนคณะกรรมการดำเนินการ (คน)
1.	สหกรณ์การเกษตรเมืองอุตรดิตถ์ จำกัด	15
2.	สหกรณ์การเกษตรลับแล จำกัด	15
3.	สหกรณ์การเกษตรพิชัย จำกัด	9
4.	สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด	15
5.	สหกรณ์การเกษตรทองแสนขัน จำกัด	15
6.	สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ ลำน้ำน่าน จำกัด	15
7.	สหกรณ์การเกษตรน้ำป่าค จำกัด	15
8.	สหกรณ์การเกษตรฟากท่า จำกัด	11
9.	สหกรณ์การเกษตรบ้านโคก จำกัด	9
รวม		119

ที่มา: ระบบข้อมูลและสารสนเทศสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (www.cpd.go.th)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งจัดทำขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุง จากนั้นนำแบบสอบถามหลังจากการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ

2.1.2 นำข้อมูลและแนวทางที่ได้จากเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบสอบถาม

2.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ตลอดจนสำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้แบบสอบถามมีความชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด โดยหาค่าความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 ดังภาคผนวก ก

2.1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปทดสอบ (Try – Out) กับประชากรที่มีใจกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย โดยเลือกทดสอบกับสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 20 แห่ง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำนวน 40 คน และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยการหาความสอดคล้องภายใน ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ของครอนบาค (Cronbach) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, วิทยานิพนธ์ หน้าที่ 6 – 10: 2551) ผลการทดลองใช้เครื่องมือได้คุณภาพของเครื่องมือ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95

2.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้ว ไปใช้ในการเก็บข้อมูล

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีทั้งหมด 4 ส่วน รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วยเพศ อายุ และระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน เป็นคำถามสำหรับประเมินว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานมากน้อยเพียงใด จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า มีคำตอบให้เลือก 6 ระดับ ได้แก่ ไม่ใช้เลย ใช้น้อยที่สุด ใช้น้อย ใชปานกลาง ใชมาก และใชมากที่สุด

ส่วนที่ 3 การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เป็นคำถามสำหรับประเมินว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานในด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใด ได้แก่ การบริหารงานบุคคล จำนวน 15 ข้อ การบริหารการเงิน จำนวน 24 ข้อ และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (ธุรกิจรวบรวมผลิตผล) ธุรกิจแปรรูป ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร จำนวน 16 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า โดยมีคำตอบให้เลือก 6 ระดับ ได้แก่ ไม่ใช้เลย ใช้น้อยที่สุด ใช้น้อย ใชปานกลาง ใชมาก และใชมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เป็นคำถามสำหรับประเมินว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีปัญหาเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด จำนวน 12 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่ มีน้อยที่สุด มีน้อย มีปานกลาง มีมาก และมีมากที่สุด รวมทั้งให้เพิ่มเติมปัญหาอื่นอีก จำนวน 5 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลปฐมภูมิได้จากการตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ส่งหนังสือเพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมซองจดหมายตอบกลับถึงสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 สหกรณ์ เพื่อขอความร่วมมือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตอบแบบสอบถามแล้วส่งกลับถึงผู้วิจัย

3.2 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่จัดส่งให้สหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 119 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามแยกวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ และปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน ทำการถรทสรหัสและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป รวมทั้งใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การอธิบายลักษณะต่างๆ ไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และนำเสนอในรูปของตารางแจกแจงความถี่ประกอบการบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูล แยกรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตต์ ประกอบด้วยเพศ อายุ และระดับการศึกษาขั้นสูงสุด โดยใช้ร้อยละ

4.2 ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน มีคำตอบให้เลือก 6 ระดับ ได้แก่ ไม่ใช้เลย ใช้น้อยที่สุด ใช้น้อย ใช้นปานกลาง ใช้นมาก และใช้นมากที่สุด ซึ่งกำหนดค่าตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 เกณฑ์การให้คะแนนระดับของข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน

ระดับของข้อมูลทางบัญชี ที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ใช้ในการบริหารงาน	คะแนน
ไม่ใช้เลย	0
ใช้น้อยที่สุด	1
ใช้น้อย	2
ใช้นปานกลาง	3
ใช้นมาก	4
ใช้นมากที่สุด	5

ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ผล โดยอธิบายความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังแสดงในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ความหมายค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน

ค่าเฉลี่ยของข้อมูลทางบัญชี ที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน	ความหมาย
0.00 – 0.49	ไม่มีการใช้เลย
0.50 – 1.49	มีการใช้น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	มีการใช้น้อย
2.50 – 3.49	มีการใช้ปานกลาง
3.50 – 4.49	มีการใช้มาก
4.50 – 5.00	มีการใช้มากที่สุด

4.3 การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานในแต่ละด้านของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลิตภัณฑ์) ธุรกิจแปรรูป ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มีคำตอบให้เลือก 6 ระดับ ได้แก่ ไม่ใช้เลย ใช้น้อยที่สุด ใช้น้อย ใช้ปานกลาง ใช้มาก และใช้มากที่สุด ซึ่งกำหนดค่าตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 เกณฑ์การให้คะแนนระดับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ระดับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	คะแนน
ไม่ใช้เลย	0
ใช้น้อยที่สุด	1
ใช้น้อย	2
ใช้ปานกลาง	3
ใช้มาก	4
ใช้มากที่สุด	5

ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ผล โดยอธิบายความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังแสดงในตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	ความหมาย
0.00 – 0.49	ไม่มีการใช้เลย
0.50 – 1.49	มีการใช้น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	มีการใช้น้อย
2.50 – 3.49	มีการใช้ปานกลาง
3.50 – 4.49	มีการใช้มาก
4.50 – 5.00	มีการใช้มากที่สุด

รวมทั้งใช้สถิติทดสอบที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูล 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป และเมื่อพบความแตกต่างในเชิงสถิติจะทำการทดสอบการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธีการของ Least Significant Difference: LSD

4.4 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่ มีน้อยที่สุด มีน้อย มีปานกลาง มีมาก และมีมากที่สุด ซึ่งกำหนดค่าตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 เกณฑ์การให้คะแนนระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ระดับปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	คะแนน
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ผล โดยอธิบายความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ดังแสดงในตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 ความหมายคะแนนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ค่าเฉลี่ยของปัญหาที่เกิดขึ้นกับ การใช้ข้อมูลทางบัญชี	ความหมาย
1.00 – 1.49	มีปัญหาเกิดขึ้นน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	มีปัญหาเกิดขึ้นน้อย
2.50 – 3.49	มีปัญหาเกิดขึ้นปานกลาง
3.50 – 4.49	มีปัญหาเกิดขึ้นมาก
4.50 – 5.00	มีปัญหาเกิดขึ้นมากที่สุด

4.5 นำผลการวิจัยที่ได้รับ มาวิเคราะห์ผล อภิปรายผลการวิจัย และสรุปผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 9 แห่ง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 119 คน แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป รวมทั้งสถิติพรรณนา ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 119 คน จากสหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 แห่ง เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ และระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ปรากฏผลการศึกษา ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	92	77.31
หญิง	27	22.69
รวม	119	100
อายุ		
ไม่เกิน 50 ปี	48	40.34
51 – 60 ปี	37	31.09
61 ปีขึ้นไป	34	28.57
รวม	119	100
ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	32	26.89
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	23	19.33
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	55	46.22
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	4	3.36
ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส., ปวท.)	3	2.52
ระดับปริญญาตรี	2	1.68
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	0	0.00
รวม	119	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีลักษณะส่วนบุคคล ดังนี้
 เพศ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.31
 และเพศหญิงร้อยละ 22.69

อายุ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.34
 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.09 และช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ
 28.57

ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ส่วนใหญ่จบการศึกษา
ขั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) คิดเป็นร้อยละ 46.22 รองลงมาจบการศึกษาต่ำกว่า
ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.89 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) คิดเป็นร้อยละ 19.33

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน

จากการศึกษาข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน
ประกอบด้วยงบการเงิน ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบต้นทุนขาย งบต้นทุนการผลิต และหมายเหตุ
ประกอบงบการเงิน รวมทั้งรายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน
งบทดลองประจำเดือน และรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี แสดงผลการศึกษาโดยนำเสนอ
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการ
ดำเนินการสหกรณ์ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน
ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ข้อที่	ข้อมูลทางบัญชี	\bar{X}	S.D.	ระดับของ การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงาน
งบการเงิน				
1.	งบดุล	3.71	0.90	มีการใช้มาก
2.	งบกำไรขาดทุน	3.56	0.79	มีการใช้มาก
3.	งบต้นทุนขาย	3.50	0.96	มีการใช้มาก
4.	งบต้นทุนการผลิต	3.29	0.95	มีการใช้ปานกลาง
5.	หมายเหตุประกอบงบการเงิน	3.57	0.82	มีการใช้มาก
รายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง				
6.	รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน	3.63	0.84	มีการใช้มาก
7.	งบทดลองประจำเดือน	3.73	0.80	มีการใช้มาก
8.	รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี	3.80	0.85	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.60	0.86	มีการใช้มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ในภาพรวมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 โดยใช้รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในการบริหารงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.80 รองลงมาได้แก่ งบทดลองประจำเดือน ค่าเฉลี่ย 3.73 และงบดุล ค่าเฉลี่ย 3.71 สำหรับข้อมูลทางบัญชีที่ใช้ในการบริหารงานน้อยที่สุด ได้แก่ งบต้นทุนการผลิต แต่มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29

สำหรับการศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานในแต่ละด้านของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลิตผล) ธุรกิจแปรรูป ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ได้แสดงผลการศึกษาโดยนำเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานในแต่ละด้านของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ รายละเอียดตามตารางที่ 4.3 – 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานการเงินของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ข้อ ที่	การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับของการใช้ข้อมูล ทางบัญชีในการ บริหารงานบุคคล
การให้ได้ซึ่งบุคคล				
1.	การวางแผนกำลังคน	3.69	0.78	มีการใช้มาก
2.	การสรรหาบุคคล	3.19	0.95	มีการใช้ปานกลาง
3.	การคัดเลือกบุคคล	3.17	0.99	มีการใช้ปานกลาง
4.	การทดลองปฏิบัติงาน	3.11	1.06	มีการใช้ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.29	0.94	มีการใช้ปานกลาง
การบำรุงรักษาบุคคล				
5.	การจูงใจ	3.69	0.71	มีการใช้มาก
6.	การให้ค่าตอบแทน	3.70	0.72	มีการใช้มาก
7.	การมอบหมายงาน	3.32	1.01	มีการใช้ปานกลาง
8.	การจัดสภาพการทำงาน	3.24	1.06	มีการใช้ปานกลาง
9.	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.86	0.85	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.56	0.87	มีการใช้มาก
การพัฒนาบุคคล				
10.	การปฐมนิเทศ	3.01	1.17	มีการใช้ปานกลาง
11.	การส่งเสริมให้มีการศึกษาค้น	3.16	1.05	มีการใช้ปานกลาง
12.	การสัมมนาทางวิชาการ	3.63	0.70	มีการใช้มาก
13.	การฝึกอบรมหรือประชุมเชิง ปฏิบัติการ	3.63	0.70	มีการใช้มาก
14.	การสับเปลี่ยนหน้าที่การทำงาน	2.99	1.19	มีการใช้ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.28	0.96	มีการใช้ปานกลาง
15.	การให้พ้นจากงาน	3.61	0.90	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.61	0.90	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวมด้านการบริหารงานบุคคล		3.40	0.92	มีการใช้ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 เมื่อวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่า มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการให้ได้ว่าบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29 โดยใช้ในการวางแผนกำลังคนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.69 ด้านการบำรุงรักษาบุคคล มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.56 โดยใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.86 ด้านการพัฒนาบุคคล มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง โดยใช้ในการสัมมนาทางวิชาการและการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.63 และด้านการให้พ้นจากงาน มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.61

ในภาพรวม คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคลทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 ซึ่งใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประเมินผลการปฏิบัติงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.86 รองลงมาได้แก่ การให้ค่าตอบแทน ค่าเฉลี่ย 3.70 รวมทั้งใช้ในการวางแผนและการจูงใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.69 โดยใช้ข้อมูลทางบัญชีในการปรับเปลี่ยนหน้าที่การงานน้อยที่สุด แต่มีการใช้ข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.99

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงินของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ข้อ ที่	การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารการเงิน	\bar{X}	S.D.	ระดับของการใช้ ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารการเงิน
การวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุน				
ต่อความเสี่ยง				
1.	การวิเคราะห์อัตราหนี้สินต่อทุน	3.50	0.70	มีการใช้มาก
2.	การวิเคราะห์อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์	3.56	0.71	มีการใช้มาก
3.	การวิเคราะห์อัตราการเติบโตของ สหกรณ์	3.62	0.75	มีการใช้มาก
4.	การวิเคราะห์อัตราการเติบโตของหนี้	3.63	0.76	มีการใช้มาก
5.	การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อ ส่วนของทุน	3.57	0.68	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.58	0.72	มีการใช้มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารการเงิน	\bar{X}	S.D.	ระดับของการใช้ ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารการเงิน
การวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์				
6.	การวิเคราะห์อัตราการค้าชำระของหนี้	3.50	0.72	มีการใช้มาก
7.	การวิเคราะห์อัตราหมุนของสินทรัพย์	3.50	0.65	มีการใช้มาก
8.	การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	3.50	0.66	มีการใช้มาก
9.	การวิเคราะห์อัตราการเติบโตของ สินทรัพย์	3.57	0.67	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.52	0.68	มีการใช้มาก
การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการ บริหาร				
10.	การวิเคราะห์อัตราการค้าชำระของธุรกิจ	3.56	0.67	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.56	0.67	มีการใช้มาก
การวิเคราะห์การทำกำไร				
11.	การวิเคราะห์อัตรากำไรต่อสมาชิก	3.32	0.77	มีการใช้ปานกลาง
12.	การวิเคราะห์อัตราเงินออมต่อสมาชิก	3.29	0.78	มีการใช้ปานกลาง
13.	การวิเคราะห์อัตราหนี้สินต่อสมาชิก	3.47	0.72	มีการใช้ปานกลาง
14.	การวิเคราะห์อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	3.60	0.69	มีการใช้มาก
15.	การวิเคราะห์อัตราการค้าชำระของทุน สำรอง	3.48	0.70	มีการใช้ปานกลาง
16.	วิเคราะห์อัตราการค้าชำระของทุนสะสมอื่น	3.47	0.72	มีการใช้ปานกลาง
17.	วิเคราะห์อัตราการค้าชำระของกำไร	3.62	0.74	มีการใช้มาก
18.	การวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิ	3.68	0.80	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.49	0.74	มีการใช้ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารการเงิน	\bar{X}	S.D.	ระดับของการใช้ ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารการเงิน
การวิเคราะห์สภาพคล่อง				
19.	วิเคราะห์อัตราส่วนหมุนเวียน	3.52	0.69	มีการใช้มาก
20.	การวิเคราะห์อัตราหมุนของสินค้า	3.52	0.66	มีการใช้มาก
21.	การวิเคราะห์อายุเฉลี่ยสินค้า	3.56	0.66	มีการใช้มาก
22.	การวิเคราะห์อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระ ได้ตามกำหนด	3.53	0.66	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.53	0.67	มีการใช้มาก
การวิเคราะห์ผลกระทบต่อธุรกิจ				
23.	การวิเคราะห์การลดลงของรายได้	3.65	0.80	มีการใช้มาก
24.	การวิเคราะห์การลดลงของต้นทุน	3.66	0.79	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.66	0.80	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวมด้านการบริหารการเงิน		3.53	0.72	มีการใช้มาก

จากตารางที่ 4.4 เมื่อวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงินของ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่า มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.58 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตราการเติบโตของหนี้มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.63 ด้านการวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตราการเติบโตของสินทรัพย์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.57 ด้านการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการบริหาร มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.56 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตราการเติบโตของธุรกิจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.56 ด้านการวิเคราะห์การทำกำไร มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.49 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.68 ด้านการวิเคราะห์สภาพคล่อง มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 โดยใช้ในการวิเคราะห์อายุเฉลี่ยสินค้ามากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.56 และ ด้านการวิเคราะห์ผลกระทบต่อธุรกิจ มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.66 โดยใช้ใน ด้านการวิเคราะห์การลดลงของต้นทุนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.66

ในภาพรวม คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงินทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 ซึ่งใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.68 รองลงมาได้แก่การวิเคราะห์การลดลงของต้นทุน ค่าเฉลี่ย 3.66 และการวิเคราะห์การลดลงของรายได้ ค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ โดยใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวิเคราะห์อัตราเงินออมต่อสมาชิกน้อยที่สุด แต่มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ข้อ ที่	การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับของการใช้ ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหาร ธุรกิจด้านต่างๆ
ธุรกิจรับฝากเงิน				
1.	ใช้งบทดลองประจำเดือนและรายงานผล การดำเนินงานประจำเดือน วางแผนระดมเงินฝาก และพิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม	3.60	0.69	มีการใช้มาก
2.	ใช้หมายเหตุประกอบงบการเงิน และรายงาน การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการ ดำเนินธุรกิจการรับฝากเงิน	3.60	0.70	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.60	0.70	มีการใช้มาก
ธุรกิจสินเชื่อ				
3.	ใช้งบทดลองประจำเดือนและรายงานผล การดำเนินงานประจำเดือน บริหารลูกหนี้เงินกู้ และติดตามการชำระหนี้	3.56	0.67	มีการใช้มาก
4.	ใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้ และ ควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.59	0.66	มีการใช้มาก
5.	ใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงาน การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนิน ธุรกิจสินเชื่อ	3.64	0.72	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.60	0.68	มีการใช้มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ ที่	การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับของการใช้ ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหาร ธุรกิจด้านต่างๆ
ธุรกิจซื้อ				
6.	ใช้งบต้นทุนขายในการวางแผนควบคุมต้นทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.55	0.65	มีการใช้มาก
7.	ใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และ ควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.60	0.68	มีการใช้มาก
8.	ใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงาน การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการ ดำเนินธุรกิจการซื้อ	3.55	0.72	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.57	0.68	มีการใช้มาก
ธุรกิจขาย				
9.	ใช้งบต้นทุนขายในการวางแผนควบคุมต้นทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.60	0.68	มีการใช้มาก
10.	ใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้ และ ควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.57	0.70	มีการใช้มาก
11.	ใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงาน การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการ ดำเนินธุรกิจการขาย	3.60	0.69	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.59	0.69	มีการใช้มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ ที่	การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับของการใช้ ข้อมูลทางบัญชี ในการบริหาร ธุรกิจด้านต่างๆ
ธุรกิจแปรรูป				
12.	ใช้งบต้นทุนการผลิตในการวางแผนควบคุม ต้นทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.52	0.75	มีการใช้มาก
13.	ใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และ ควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.50	0.71	มีการใช้มาก
14.	ใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงาน การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการ ดำเนินธุรกิจการแปรรูป	3.53	0.71	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.52	0.72	มีการใช้มาก
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร				
15.	ใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้ และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจ	3.50	0.70	มีการใช้มาก
16.	ใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงาน การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการ ดำเนินธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	3.52	0.69	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวม		3.51	0.69	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวมด้านการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ		3.57	0.69	มีการใช้มาก

จากตารางที่ 4.5 เมื่อวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจในแต่ละด้านของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ พบว่าด้านธุรกิจรับฝากเงิน มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.60 โดยใช้งบทดลองประจำเดือนและรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน วางแผนระดมเงินฝากและพิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม รวมทั้งใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจการรับฝากเงิน มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.60 ด้านธุรกิจสินเชื่อ มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.60 โดยใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนิน

ธุรกิจสินเชื่อ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านธุรกิจซื้อ มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 โดยใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.60 ด้านธุรกิจขาย มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.59 โดยใช้งบต้นทุนขายในการวางแผนควบคุมต้นทุนรวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ และใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินธุรกิจการขาย มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.60 ด้านธุรกิจแปรรูป มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 โดยใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจการแปรรูปมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.53 ด้านธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51 โดยใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.52

ในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลผลิต) ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 ซึ่งใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินธุรกิจสินเชื่อมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.64 รองลงมา มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.60 ได้แก่

- 1) การใช้งบทดลองประจำเดือนและรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนวางแผนระดมเงินฝากและพิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม
- 2) การใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินธุรกิจการรับฝากเงิน
- 3) การใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจซื้อ
- 4) การใช้งบต้นทุนขายในการวางแผนควบคุมต้นทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจขาย
- 5) การใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินธุรกิจขาย

โดยมีการใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจแปรรูป และใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรน้อยที่สุด แต่มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.50

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ และในภาพรวมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการใช้ข้อมูลทางบัญชี
การบริหารงานบุคคล	3.40	0.92	มีการใช้ปานกลาง
การบริหารการเงิน	3.53	0.72	มีการใช้มาก
การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ	3.57	0.69	มีการใช้มาก
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.50	0.78	มีการใช้มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.50 โดยใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.57 รองลงมาได้แก่ การบริหารการเงิน ค่าเฉลี่ย 3.53 และการบริหารงานบุคคล ค่าเฉลี่ย 3.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษาขั้นสูงสุด สามารถแยกวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยตามลักษณะส่วนบุคคล รายละเอียดตามตารางที่ 4.7 – 4.11 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามเพศ

การใช้ข้อมูลทางบัญชี	ชาย		หญิง		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
การบริหารงานบุคคล	3.42	0.92	3.33	0.93	0.46	0.55
การบริหารการเงิน	3.54	0.74	3.55	0.65	0.74	0.47
การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ	3.56	0.70	3.59	0.67	0.25	0.70
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.51	0.78	3.49	0.73	0.52	0.56

จากตารางที่ 4.7 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยจำแนกตามเพศ ในภาพรวมพบว่า เพศชายมีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้าน ค่าเฉลี่ย 3.51 สูงกว่าเพศหญิงเพียงเล็กน้อย โดยเพศหญิงมีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้าน ค่าเฉลี่ย 3.49 ซึ่งทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ มากที่สุดเหมือนกัน โดยเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 3.56 และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อทดสอบค่าที (t-test) ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ จำแนกตามอายุ

การใช้ข้อมูลทางบัญชี	ไม่เกิน 50 ปี		51 – 60 ปี		61 ปีขึ้นไป	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การบริหารงานบุคคล	3.39	0.91	3.35	0.84	3.46	1.02
การบริหารการเงิน	3.53	0.70	3.39	0.69	3.71	0.74
การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ	3.54	0.69	3.43	0.65	3.75	0.72
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.49	0.75	3.39	0.72	3.64	0.81

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยจำแนกตามอายุ ในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.64 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุไม่เกิน 50 ปี ค่าเฉลี่ย 3.49 และ กลุ่มอายุ 51 – 60 ปี ค่าเฉลี่ย 3.39 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การบริหารงานบุคคล					
ระหว่างกลุ่มอายุ	2	0.87	0.43	0.69	0.62
ภายในกลุ่มอายุ	116	102.64	0.88		
รวม	118	103.51			
การบริหารการเงิน					
ระหว่างกลุ่มอายุ	2	2.03	1.01	2.11	0.19
ภายในกลุ่มอายุ	116	58.63	0.51		
รวม	118	60.66			

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ					
ระหว่างกลุ่มอายุ	2	1.98	0.99	2.12	0.14
ภายในกลุ่มอายุ	116	55.08	0.47		
รวม	118	57.06			
รวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่มอายุ	2	1.70	0.85	1.73	0.29
ภายในกลุ่มอายุ	116	69.60	0.60		
รวม	118	71.30			

จากตารางที่ 4.9 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามอายุ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นสูงสุด

การใช้ข้อมูลทางบัญชี	ต่ำกว่าระดับ มัธยมศึกษา		ระดับ มัธยมศึกษา ตอนต้น (ม.3)		ตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย (ม.6) และ ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ขึ้นไป	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การบริหารงานบุคคล	3.22	0.96	3.39	0.97	3.49	0.87
การบริหารการเงิน	3.60	0.65	3.53	0.72	3.51	0.74
การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ	3.59	0.62	3.56	0.62	3.56	0.76
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.49	0.73	3.50	0.76	3.52	0.78

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาชั้นสูงสุด ในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาชั้นสูงสุด ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ขึ้นไป มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ค่าเฉลี่ย 3.50 และกลุ่มที่มีการศึกษาค่าต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ค่าเฉลี่ย 3.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นสูงสุด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
การบริหารงานบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	2	3.36	1.68	1.62	0.42
ภายในกลุ่ม	116	100.15	0.86		
รวม	118	103.51			
การบริหารการเงิน					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.53	0.26	0.50	0.65
ภายในกลุ่ม	116	60.12	0.52		
รวม	118	60.65			
การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.19	0.10	0.19	0.84
ภายในกลุ่ม	116	56.87	0.49		
รวม	118	57.06			
รวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.20	0.60	0.72	0.64
ภายในกลุ่ม	116	70.09	0.60		
รวม	118	71.29			

จากตารางที่ 4.11 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นสูงสุด พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตอนที่ 4 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการ
ดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์**

จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แสดงผลการศึกษาโดยนำเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

**ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี
ในการบริหารงาน**

ข้อ ที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี	\bar{X}	S.D.	ระดับของปัญหา ที่เกิดขึ้นกับ การใช้ข้อมูล ทางบัญชี
1.	ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี	3.04	0.94	ปานกลาง
2.	ไม่เห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์ จากข้อมูลทางบัญชี	2.61	0.95	ปานกลาง
3.	ไม่มีความรู้ในการนำงบการเงินไปใช้ในการบริหารงาน	3.03	0.84	ปานกลาง
4.	พนักงานไม่มีความรู้ และทักษะในการจัดทำ งบการเงินและรายงานทางบัญชี	2.36	0.89	น้อย
5.	ระบบการจัดการเอกสารหลักฐานทางบัญชี ไม่เรียบร้อย ทำให้บันทึกบัญชีไม่เต็มปัจจุบัน	2.53	0.87	ปานกลาง
6.	รายการและข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏยังไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำมาบริหารงานได้	2.81	1.06	ปานกลาง
7.	รายการและข้อมูลทางบัญชีมีการแก้ไข ความผิดพลาดบ่อยครั้ง	2.47	0.93	น้อย
8.	รูปแบบการบันทึกข้อมูลไม่เป็นไปตาม มาตรฐานทางบัญชีที่กำหนด	2.62	0.86	ปานกลาง
9.	งบการเงินไม่สามารถเปรียบเทียบแนวโน้ม ในระยะเวลาต่างๆ ได้	2.73	0.88	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชี	\bar{X}	S.D.	ระดับของปัญหา ที่เกิดขึ้นกับ การใช้ข้อมูล ทางบัญชี
10.	งบการเงินและรายงานข้อมูลทางบัญชี นำเสนอไม่ทันต่อความต้องการนำไปใช้ ในการบริหารงาน	2.79	0.88	ปานกลาง
11.	อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้จัดทำ งบการเงิน หรือ รายงานทางบัญชี ไม่ทันสมัย	2.44	1.08	น้อย
12.	ขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหรือทำการ แก้ไขการบันทึกรายการบัญชีให้ถูกต้อง	1.96	0.87	น้อย

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มากที่สุด ได้แก่ การไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี ซึ่งเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 รองลงมา ได้แก่ ปัญหาไม่มีความรู้ในการนำงบการเงินไปใช้ในการบริหารงาน ค่าเฉลี่ย 3.03 และปัญหารายการและข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏยังไม่ชัดเจนไม่สามารถนำมาบริหารงานได้ ค่าเฉลี่ย 2.81 ส่วนปัญหาขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหรือทำการแก้ไขการบันทึกรายการบัญชีให้ถูกต้องเกิดขึ้นน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.96

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ สรุปได้ดังนี้

3.1 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ติดตามการดำเนินธุรกิจจากการนำเสนองบการเงินหรือรายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้องที่ฝ่ายจัดการจัดทำขึ้นเท่านั้น แต่ไม่สามารถติดตามรายละเอียดของรายการที่เกิดขึ้นของทุกธุรกิจได้ เนื่องจากมีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชีเพียงเล็กน้อย และไม่มีเวลาดูมากเพียงพอในการติดตาม

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการบังคับบัญชาตามโครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เนื่องจากฝ่ายจัดการหรือพนักงานไม่ยอมรับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในเรื่องของพื้นฐานความรู้และระดับวุฒิการศึกษา จึงทำให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่สามารถติดตามการดำเนินงานได้อย่างละเอียด

3.3 ปัญหาในเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กับฝ่ายจัดการหรือพนักงาน เช่น ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ บุตรหลานของกนรู้อัก หรือ การสรรหาบุคคลเข้าทำงานจากระบบอุปถัมภ์ ทำให้เกิดความเกรงใจในการติดตามงาน หรือเกิดการร่วมกันปกปิดข้อเท็จจริงของเอกสารหรือหลักฐานสำหรับการลงบันทึกบัญชี

3.4 การแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างพนักงานบัญชีและพนักงานการเงินไม่ชัดเจน ทำให้มีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาทุจริตหรือข้อบกพร่องในการดำเนินงาน

3.5 พนักงานสหกรณ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านบัญชี ไม่ได้จบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง ทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดในการบันทึกบัญชีบางรายการ ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงบัญชีบ่อยครั้ง

3.6 พนักงานบัญชีของสหกรณ์การเกษตร ไม่สามารถจัดทำงบการเงินหรือรายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาสได้ ต้องรอสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นผู้ตรวจสอบและจัดทำงบการเงินให้เมื่อสิ้นสุดปีทางบัญชีของแต่ละสหกรณ์ ทำให้ไม่สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานบางรายการได้ทันเวลา เช่น การรายงานสินค้าคงเหลือ เป็นต้น

3.7 การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานเพื่อประกอบการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงตามประเภทของธุรกิจ ส่งผลให้การแยกรายได้และค่าใช้จ่ายของแต่ละธุรกิจผิดพลาด

3.8 หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการแนะนำส่งเสริม ไม่มีสำนักงานปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับอำเภอ เมื่อสหกรณ์การเกษตรประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารทางบัญชี หรือตัดสินใจในการลงบัญชีผิดพลาด จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหา เพราะไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในพื้นที่

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ให้สามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย และวางแผนการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และเพิ่มทักษะให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน ซึ่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมงานสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ได้ โดยในบทนี้จะสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เหตุผลและวิจารณ์ญาณที่เหมาะสมในการเลือกกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการดำเนินการจากสหกรณ์การเกษตรทุกอำเภอของจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 9 อำเภอ อำเภอละ 1 แห่ง รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 9 สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำนวน 119 คน

เครื่องมือวิจัยที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย โดยเลือกทดสอบกับสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 20 แห่ง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความสอดคล้องภายใน ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน และการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลิตผล) ธุรกิจแปรรูป ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่จัดส่งให้สหกรณ์การเกษตรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 119 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป รวมทั้งใช้สถิติพรรณนา ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หากพบความแตกต่างในเชิงสถิติจะทำการทดสอบการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของ Least Significant Difference: LSD

1.3 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยมีลักษณะส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.31 และเพศหญิงร้อยละ 22.69 มีอายุอยู่ในช่วงไม่เกิน 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.34 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 51 – 60 ปี ร้อยละ 31.09 และช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.57 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) คิดเป็นร้อยละ 46.22 รองลงมาจบการศึกษาค่ากว่าระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 26.89 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ร้อยละ 19.33 ตามลำดับ

1.3.2 ผลการศึกษา แยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1) ผลการศึกษาข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 โดยใช้รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในการบริหารงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.80 รองลงมาได้แก่ งบทดลองประจำเดือน ค่าเฉลี่ย 3.73 และงบดุล ค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ ส่วนข้อมูลทางบัญชีที่มีการใช้น้อยที่สุด ได้แก่ งบต้นทุนการผลิต แต่มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29 สำหรับการใช้อ้างอิงข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานในแต่ละด้านของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ปรากฏผลดังนี้

(1) การบริหารงานบุคคล เมื่อวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่า มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการให้ได้ซึ่งบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29 โดยใช้ในการวางแผนกำลังคนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.69 ด้านการบำรุงรักษาบุคคล มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.56 โดยใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.86 ด้านการพัฒนาบุคคล มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง โดยใช้ในการสัมมนาทางวิชาการและการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.63 และด้านการให้พ้นจากงาน มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.61

ในภาพรวม คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคลทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 ซึ่งใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประเมินผลการปฏิบัติงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.86 รองลงมาได้แก่ การให้ค่าตอบแทน ค่าเฉลี่ย 3.70 รวมทั้งใช้ในการวางแผนและการจูงใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.69 โดยใช้ข้อมูลทางบัญชีในการสับเปลี่ยนหน้าที่การงานน้อยที่สุด แต่มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.99

(2) การบริหารการเงิน เมื่อวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงินของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในแต่ละด้าน พบว่า มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวิเคราะห์ความเสี่ยงพองของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.58 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตราดอกเบี้ยของหนี้มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.63 ด้านการวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตราดอกเบี้ยของสินทรัพย์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.57 ด้านการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการบริหาร มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.56 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตราดอกเบี้ยของธุรกิจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.56 ด้านการวิเคราะห์การทำกำไร มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.49 โดยใช้ในการวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.68 ด้านการวิเคราะห์สภาพคล่อง มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 โดยใช้ในการวิเคราะห์อายุเฉลี่ยสินค้ามากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.56 และด้านการวิเคราะห์ผลกระทบต่อธุรกิจ มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.66 โดยใช้ในการวิเคราะห์การลดลงของต้นทุนมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.66

ในภาพรวม คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงินทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 ซึ่งใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.68 รองลงมาได้แก่การวิเคราะห์การลดลงของต้นทุน ค่าเฉลี่ย 3.66 และการวิเคราะห์การลดลงของรายได้ ค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ โดยใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวิเคราะห์อัตราเงินออมต่อสมาชิกน้อยที่สุด แต่มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29

(3) การบริหารธุรกิจด้านต่างๆ เมื่อวิเคราะห์การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจในแต่ละด้านของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ พบว่า ด้านธุรกิจรับฝากเงิน มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.60 โดยใช้งบทดลองประจำเดือนและรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน วางแผนระดมเงินฝากและพิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม รวมทั้งใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจการรับฝากเงิน มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.60 ด้านธุรกิจสินเชื่อ มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.60 โดยใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านธุรกิจซื้อ มีการ

ใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 โดยใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.60 ด้านธุรกิจขาย มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.59 โดยใช้งบต้นทุนขายในการวางแผนควบคุมต้นทุนรวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจและใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจการขาย มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.60 ด้านธุรกิจแปรรูป มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 โดยใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจการแปรรูปมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.53 ด้านธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51 โดยใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.52

ในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ (จัดหาสินค้ามาจำหน่าย) ธุรกิจขาย (รวบรวมผลผลิต) ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 ซึ่งใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจสินเชื่อมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.64 รองลงมา มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.60 ได้แก่

- 1) การใช้งบทดลองประจำเดือนและรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนวางแผนระดมเงินฝากและพิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม
- 2) การใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจการรับฝากเงิน
- 3) การใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจซื้อ
- 4) การใช้งบต้นทุนขายในการวางแผนควบคุมต้นทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจขาย
- 5) การใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจขาย

โดยมีการใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจแปรรูป และใช้งบกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรน้อยที่สุด แต่มีการใช้ข้อมูลอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.50

สรุปในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.50 โดยใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.57 รองลงมาได้แก่ การบริหารการเงิน ค่าเฉลี่ย 3.53 และการบริหารงานบุคคล ค่าเฉลี่ย 3.40 ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

(1) จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้าน ค่าเฉลี่ย 3.51 สูงกว่าเพศหญิงเพียงเล็กน้อย โดยเพศหญิงมีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้าน ค่าเฉลี่ย 3.49 ซึ่งทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ มากที่สุดเหมือนกัน โดยเพศชาย มีค่าเฉลี่ย 3.56 และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อทดสอบค่าที (t-test) ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(2) จำแนกตามอายุ พบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยจำแนกตามอายุในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.64 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุไม่เกิน 50 ปี ค่าเฉลี่ย 3.49 และ กลุ่มอายุ 51 – 60 ปี ค่าเฉลี่ย 3.39 ตามลำดับ ซึ่งการใช้ข้อมูลทางบัญชีของแต่ละกลุ่มอายุไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(3) จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุด พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ขึ้นไป มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 รองลงมาได้แก่ กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ค่าเฉลี่ย 3.50 และกลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ค่าเฉลี่ย 3.49 ตามลำดับ ซึ่งการใช้ข้อมูลทางบัญชีของแต่ละระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ผลการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน
ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มากที่สุด ได้แก่ การไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี ซึ่งเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 รองลงมา ได้แก่ ปัญหาไม่มีความรู้ในการนำงบการเงินไปใช้ในการบริหารงาน ค่าเฉลี่ย 3.03 และปัญหารายการและข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏยังไม่ชัดเจนไม่สามารถนำมาบริหารงานได้ ค่าเฉลี่ย 2.81 ส่วนปัญหาขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหรือทำการแก้ไขการบันทึกรายการบัญชีให้ถูกต้องเกิดขึ้นน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.96

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชีเพียงเล็กน้อย และไม่มีเวลามากเพียงพอในการติดตาม รวมทั้งฝ่ายจัดการหรือพนักงาน ไม่ยอมรับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในเรื่องของพื้นฐานความรู้และระดับวุฒิการศึกษา จึงทำให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่สามารถติดตามการดำเนินงานได้อย่างละเอียด และปัญหาในเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กับฝ่ายจัดการหรือพนักงาน ทำให้เกิดความเกรงใจในการติดตามงาน หรือเกิดการร่วมกันปกปิดข้อเท็จจริงของเอกสารหรือหลักฐานสำหรับการลงบันทึกบัญชี การแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างพนักงานบัญชีและพนักงานการเงินไม่ชัดเจน พนักงานสหกรณ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านบัญชี ไม่ได้จบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง และไม่สามารถจัดทำงบการเงิน หรือรายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาสได้ รวมทั้งการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานเพื่อประกอบการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงตามประเภทของธุรกิจ หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการแนะนำส่งเสริม ไม่มีสำนักงานปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับอำเภอ เมื่อสหกรณ์การเกษตรประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารทางบัญชี หรือตัดสินใจในการลงบัญชีผิดพลาด จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหา

2. อภิปรายผล

การศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อศึกษาข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน การเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน และศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ใช้ในการบริหารงาน

จากการศึกษา พบว่า ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงานมากที่สุด ได้แก่ รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นรูปแบบข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดขึ้น โดยนายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ผู้สอบบัญชีจัดทำรายงานการสอบบัญชีแบบยาวหลังเสร็จสิ้นการตรวจสอบงบการเงินประจำปีของสหกรณ์และแสดงความเห็นแล้ว เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบบัญชีในเรื่องของผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ธุรกิจของสหกรณ์ ประสิทธิภาพการควบคุมภายในในด้านต่างๆ ของสหกรณ์ ประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เอื้ออำนวยผลประโยชน์แก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ซึ่งรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีได้จัดทำเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ และสำเนาให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เป็นผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ในฐานะผู้บริหารงานสหกรณ์

การใช้รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จึงสามารถนำไปใช้ในการบริหารงานได้ทุกด้าน เช่น การใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการควบคุมภายในในการบริหารงานบุคคล การใช้ข้อมูลจากผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในการบริหารการเงิน และ การใช้ข้อมูลธุรกิจของสหกรณ์ระหว่างปีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่กำหนดให้จัดทำรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ นำไปใช้ประโยชน์ในการควบคุม

การปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ โดยการเปรียบเทียบผลงานกับแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบว่าผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพียงใด และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2533)

สำหรับผลการศึกษาคำถามการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานในแต่ละด้านของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ พบว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบริหารการเงิน และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลทางบัญชีที่สหกรณ์การเกษตรจัดทำขึ้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบัวเงิน พาทีหิน (2537) ที่กล่าวว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และผู้จัดการส่วนใหญ่ นำข้อมูลและรายงานทางบัญชีไปใช้ได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุจิเรข นทีนนท์ ณ ลำปาง (2543) ที่กล่าวว่า ข้อมูลทางบัญชีที่สหกรณ์จัดทำไว้ในรูปแบบของงบการเงิน และรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน ได้ให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์แล้ว

2.2 การเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษาชั้นสูงสุด ถึงแม้จะมีระดับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานที่แตกต่างกัน แต่ก็ไม่มากพอที่จะพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที (t-test) โดยจำแนกเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยจำแนกตามอายุและระดับการศึกษาชั้นสูงสุด จึงไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ไม่มีผลต่อการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ซึ่งหมายถึงผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตระหนักถึงหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้ทำหน้าที่ในการบริหารงานของสหกรณ์ และเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมตรวจ

บัญชีสหกรณ์ (2533) ที่กล่าวว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในฐานะผู้บริหารงานสหกรณ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เดินไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้

2.3 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มากที่สุด ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรพรรณ จำพูน (2546) สาเหตุเนื่องจากการที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และไม่ได้จบการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจหรือการบัญชีโดยตรง จึงไม่มีความรู้พื้นฐานด้านการบัญชี นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาไม่มีความรู้ในการนำงบการเงินไปใช้ในการบริหารงาน รายการและข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏยังไม่ชัดเจนไม่สามารถนำมาบริหารงานได้ โดยขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหรือทำการแก้ไขการบันทึกรายการบัญชีให้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรณชาติทระวงศ์ (2550) ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการแนะนำส่งเสริมไม่มีสำนักงานปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับอำเภอ จึงทำให้การแก้ไขปัญหของสหกรณ์การเกษตรล่าช้าไม่ทันเวลา

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่มีเวลามากเพียงพอในการติดตาม ฝ่ายจัดการหรือพนักงาน ไม่ยอมรับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในเรื่องของพื้นฐานความรู้และระดับวุฒิการศึกษา จึงทำให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่สามารถติดตามการดำเนินงานได้อย่างละเอียด และปัญหาในเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กับฝ่ายจัดการหรือพนักงาน ทำให้เกิดความเกรงใจในการติดตาม หรือเกิดการร่วมกันปกปิดข้อเท็จจริงของเอกสารหรือหลักฐานสำหรับการลงบันทึกบัญชี รวมทั้งการแยกหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างพนักงานบัญชีและพนักงานการเงินยังไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกุลริศา โกฏวิเชียร (2545) ที่กล่าวว่าการแบ่งแยกงานของสหกรณ์ไม่เหมาะสม บางครั้งพนักงานหนึ่งคนทำหน้าที่มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตได้ และพนักงานสหกรณ์ไม่ได้จบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง จึงไม่สามารถจัดทำงบการเงินหรือรายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาสได้ หรืออาจจัดทำเอกสารหรือหลักฐานเพื่อประกอบการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงตามประเภทของธุรกิจ ซึ่งปัญหาในเรื่องของความรู้ความเข้าใจ และทักษะของพนักงานที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บัวเงิน พาทีหิน (2537) ที่กล่าวว่า

สหกรณ์สามารถจัดทำบุคคลและงบกำไรขาดทุนประจำปีได้ แต่ไม่สามารถจัดทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินได้ สาเหตุเนื่องมาจากการไม่มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำรายงานทางบัญชีของพนักงาน

จากการที่สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ประสบปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าถึงแม้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จะมีการใช้ข้อมูลในการบริหารงานมาก แต่ก็ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเกิดจากงบการเงินที่พนักงานสหกรณ์จัดทำขึ้นก่อนการปรับปรุงงบการเงิน หรือก่อนได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี ไม่มีลักษณะเชิงคุณภาพตามแม่บทการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์กำหนด หมายถึงคุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ได้แก่ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ มีข้อสังเกตในรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงาน รวมทั้งสหกรณ์การเกษตรบางแห่งยังประสบกับปัญหาข้อบกพร่องในการดำเนินงาน ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณธุรกิจและดำเนินงานประสบผลกำไร ณ ปีบัญชีล่าสุดของแต่ละสหกรณ์มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรในภาคเหนือ

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อเสนอแนะไว้ 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การศึกษาการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการบริหารธุรกิจด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น เพื่อให้การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกด้านเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จึงควรใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานทุกส่วนไปพร้อมกันๆ เช่น การใช้ข้อมูลทางบัญชีจากงบการเงินเพื่อวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง โดยใช้เครื่องมือ CAMEL Analysis ซึ่งจะทำให้ทราบถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริงของสหกรณ์ สามารถใช้เป็นข้อมูลทางการเงินในการ

ตัดสินใจวางแผนบริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของสหกรณ์ โดยใช้ผลการดำเนินงานธุรกิจแต่ละประเภทที่ปรากฏในงบการเงินหรือรายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลในการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานสหกรณ์

3.1.2 ปัญหาคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี และ ไม่มีความรู้ในการนำงบการเงิน ไปใช้ในการบริหารงาน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยจัดการศึกษาอบรมให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพื้นฐานทางการบัญชี และการนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน รวมทั้งเพิ่มเติมนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น พระราชบัญญัติสหกรณ์ ข้อบังคับสหกรณ์ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การควบคุมภายในที่ดี การวางแผน การควบคุม และการติดตามประเมินผล การบริหารงาน โดยวิธีงบประมาณ รูปแบบและความจำเป็นที่ต้องจัดทำงบการเงิน ความสำคัญและประโยชน์ที่พึงได้รับจากรายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีติดตามประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการอบรม โดยเข้าไปสังเกตการณ์ ณ สำนักงานของสหกรณ์ เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดการฝึกอบรมให้เหมาะสมตรงกับความต้องการต่อไป

3.1.3 ปัญหาระบบการจัดการเอกสารหลักฐานทางบัญชีไม่เรียบร้อย ทำให้การบันทึกบัญชีของสหกรณ์ไม่เป็นปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สหกรณ์จึงควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการบัญชีสำหรับพนักงานบัญชีของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่ วิธีปฏิบัติในแต่ละธุรกิจของสหกรณ์ ระบบบัญชีของสหกรณ์ ประกอบด้วยเอกสารทางการบัญชี รหัสบัญชี การจัดทำงบการเงิน และรายงานทางการบัญชีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนโยบายทางบัญชีที่สำคัญตามที่ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดให้ปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้พนักงานบัญชีของสหกรณ์ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตน สามารถจัดทำเอกสารหลักฐานทางการบัญชีได้อย่างเรียบร้อย สมบูรณ์ และมีการบันทึกรายการทางบัญชีเป็นปัจจุบัน

3.1.4 การที่รายการและข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏยังไม่ชัดเจน รวมทั้งการนำเสนอ งบการเงินและรายงานข้อมูลทางบัญชีไม่ทันต่อความต้องการนำไปใช้ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในฐานะผู้บริหารงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและแผนงาน รวมทั้งการควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ย่อมต้องการข้อมูลทางบัญชีที่ละเอียดและสมบูรณ์มากที่สุด เพื่อใช้พิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประจำเดือนทุกเดือน หากข้อมูลทางบัญชีที่นำเสนอในที่ประชุมครบถ้วนและสมบูรณ์ จะสามารถทำให้ผู้ใช้ข้อมูลทั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการตัดสินใจวางแผนหรือ

แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทันเวลา ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จึงควรกำหนดนโยบายให้พนักงานบัญชีของสหกรณ์จัดทำข้อมูลทางบัญชี ทั้งในส่วนของงบการเงินและรายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดทำงบการเงินรายไตรมาส หรือราย 6 เดือน โดยกำหนดระยะเวลาในการนำเสนอข้อมูลก่อนวันประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประจำเดือน เพื่อให้ได้ข้อมูลทางบัญชีที่ครบถ้วน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานและติดตามผลการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

3.1.6 สหกรณ์ควรจัดระบบการบริหารจัดการภายในและวางผังการทำงาน พร้อมทั้งจัดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อจัดเก็บข้อมูลและสะดวกในการประมวลผล จะทำให้สามารถลดรอบระยะเวลาในการปฏิบัติงานและป้องกันปัญหาเอกสารสูญหาย ส่งผลให้การจัดทำข้อมูลทางบัญชีสะดวกรวดเร็วขึ้น

3.1.7 เพื่อให้เกิดการควบคุมภายในที่ดีของสหกรณ์และลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาทุจริตหรือข้อบกพร่องในการดำเนินงาน สหกรณ์ควรแบ่งแยกหน้าที่ด้านการบัญชีและการเงินออกจากกัน รวมทั้งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน โดยมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านบัญชีให้พนักงานที่จบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง หรือมีพื้นฐานด้านบัญชี หรือมีประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี เพื่อสามารถจัดทำเอกสารหรือหลักฐานทางการบัญชีได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ลดความผิดพลาดในการแก้ไข และสามารถจัดทำข้อมูลทางบัญชีได้ทันต่อความต้องการใช้ รวมทั้งควรให้การศึกษอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบัญชีและการจัดทำงบการเงินอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานเกิดทักษะและความชำนาญ ในกรณีของสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็ก ที่ไม่มีเงินทุนเพียงพอสำหรับการจัดจ้างพนักงาน อาจมอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตำแหน่งเหรัญญิกเป็นผู้ดูแลด้านการเงิน และมอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อีกคนหนึ่ง ที่มีความรู้และสามารถลงบัญชีในสมุดบัญชีขั้นต้นได้เป็นผู้จัดทำบัญชี ซึ่งการมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สามารถดำเนินการได้ตามที่กำหนดในข้อบังคับของแต่ละสหกรณ์ หรืออาจจัดจ้างคนจัดทำบัญชีโดยจ่ายค่าตอบแทนเป็นครั้งคราว

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะสหกรณ์การเกษตรที่อยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์เท่านั้น สำหรับการศึกษาในครั้งต่อไปอาจขยายขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมสหกรณ์ทุกประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ รวมทั้งอาจขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังจังหวัดอื่น เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น และให้ผู้สนใจได้ทราบเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ในประเภทต่างๆ

3.2.2 การวิจัยครั้งต่อไป อาจใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต โดยมีการบันทึกข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามประเด็นหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2533) การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงาน กรุงเทพมหานคร
..... (2543) คู่มือการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ประเภทการเกษตร กรุงเทพมหานคร
..... (2544) การวิเคราะห์ฐานการเงินของสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร
..... (2550) คู่มือระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตร กรุงเทพมหานคร
..... (2553) “ระบบสารสนเทศทางการเงิน” (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม 2553
จาก <http://webhost.cad.go.th>.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2553) “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์” (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 15 สิงหาคม
2553 จาก <http://webhost.cpd.go.th>
..... (2553) “คำแนะนำการส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร”
(ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 15 สิงหาคม 2553 จาก <http://webhost.cpd.go.th>
..... (2553) “คำศัพท์เพื่อการใช้งาน” (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 30 กันยายน 2553 จาก
<http://webhost.cpd.go.th>
..... (2553) “ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร” (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 10
สิงหาคม 2553 จาก <http://webhost.cpd.go.th>.
..... (2553) “ระบบข้อมูลและสารสนเทศสหกรณ์” (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม
2553 จาก <http://webhost.cpd.go.th>
- ฤทธิดา โกภูวิเชียร (2545) “ปัญหาการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่”
การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชืมหาบัณฑิต (การบัญชี) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม 2553
จาก <http://library.cmu.ac.th>
- บุญมี จันทร์วงศ์ (2543) ระบบสหกรณ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- บัวเงิน พาทีหิน (2537) “ระบบข้อมูลทางบัญชีเพื่อจัดการสหกรณ์การเกษตร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (วิทยาการจัดการ) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม
2553 จาก <http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php>
- ประยงค์ สายประเสริฐ (2533) การจัดการสหกรณ์การเกษตร เชียงใหม่ โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ภิญโญ สาร (2519) *การบริหารงานบุคคล* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2551) คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ พิมพ์ครั้งที่ 5

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รจนา ชิตะวงค์ (2548) “ปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่”

การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต (การบัญชี) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม 2553

จาก <http://library.cmu.ac.th>

รุจิเรข นทีนนท์ ณ ลำปาง (2543) “การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาคที่ 10 (เชียงใหม่)” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต (การบัญชี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 2 สิงหาคม 2553 จาก <http://library.cmu.ac.th>

ศภาวิภาชีพันธ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2552) “แม่บทการบัญชี” (ออนไลน์) ค้นคืนวันที่

30 พฤศจิกายน 2553 จาก <http://www.fap.or.th>

สุวรรณ ฐวโชติ (2544) *วิธีวิจัยทางสหกรณ์* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรวรรณ จำพูน (2546) “การบริหารข้อมูลทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรห้านัคร จำกัด” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต (การบัญชี) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้นคืน

วันที่ 2 สิงหาคม 2553 จาก <http://library.cmu.ac.th>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อ	ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน
1. นางสาวยาใจ ไวพยาบาล	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์
2. นางสาวสุรียลักษณ์ สิริไชยครนทรัพย์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์
3. นางชุติมา รัตนสกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาคผนวก ข

การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยหาความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \Sigma X / N$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินค่า IOC

ข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.05 – 1.0 สามารถคัดเลือกไว้ใช้ได้ แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัด ได้ตรงกับวัตถุประสงค์นั้น สำหรับข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

จากการตรวจสอบแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ลงคะแนนความถี่เห็นว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัด ได้ตรงกับวัตถุประสงค์แต่ละด้านที่ต้องการวัดหรือไม่ สามารถแสดงค่า IOC และการแปรสรุปผลข้อคำถามแต่ละข้อ ได้ดังตารางต่อไปนี้

การประเมินเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
6	1	1	1	3	1.00
7	1	1	1	3	1.00
8	1	1	1	3	1.00
9	1	1	1	3	1.00
10	1	1	1	3	1.00
11	1	1	1	3	1.00
12	1	1	1	3	1.00
13	1	1	1	3	1.00
14	1	1	1	3	1.00
15	1	1	1	3	1.00
16	1	1	0	2	0.67
17	1	1	1	3	1.00
18	1	1	1	3	1.00
19	1	1	1	3	1.00
20	1	1	0	2	0.67
21	1	1	1	3	1.00
22	1	1	0	2	0.67
23	1	1	1	3	1.00
24	1	1	1	3	1.00
25	1	1	1	3	1.00

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	1	1	1	3	1.00
27	1	1	1	3	1.00
28	1	1	1	3	1.00
29	1	1	1	3	1.00
30	1	1	1	3	1.00
31	1	1	1	3	1.00
32	1	1	1	3	1.00
33	1	1	1	3	1.00
34	1	1	1	3	1.00
35	1	1	1	3	1.00
36	1	1	1	3	1.00
37	1	1	1	3	1.00
38	1	1	1	3	1.00
39	1	1	1	3	1.00
40	1	1	1	3	1.00
41	1	1	1	3	1.00
42	1	1	1	3	1.00
43	1	1	1	3	1.00
44	1	1	1	3	1.00
45	1	1	1	3	1.00
46	1	1	1	3	1.00
47	1	1	1	3	1.00
48	1	1	1	3	1.00
49	1	1	1	3	1.00
50	1	1	1	3	1.00
51	1	1	1	3	1.00
52	1	1	1	3	1.00

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
53	1	1	1	3	1.00
54	1	1	1	3	1.00
55	1	1	1	3	1.00
56	1	1	1	3	1.00
57	1	1	1	3	1.00
58	1	1	1	3	1.00
59	1	1	1	3	1.00
60	1	1	1	3	1.00
61	1	1	1	3	1.00
62	1	1	1	3	1.00
63	1	1	1	3	1.00
64	1	1	1	3	1.00
65	1	1	1	3	1.00
66	1	1	1	3	1.00
67	1	1	1	3	1.00
68	1	1	1	3	1.00
69	1	1	1	3	1.00
70	1	1	1	3	1.00
71	1	1	1	3	1.00
72	1	1	1	3	1.00
73	1	1	1	3	1.00
74	1	1	1	3	1.00
75	1	1	1	3	1.00
ผลรวม	75	75	72	222	74.00

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
เรื่อง
การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงาน
ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์
สหกรณ์.....จำกัด
อำเภอ..... จังหวัดอุดรดิตถ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระของนางอนุตรา ทองหาร รหัสนักศึกษา 2513000709 นักศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาค้นคว้าอิสระเท่านั้น จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ตามความคิดเห็นของท่านอย่างเป็นจริง และขอความกรุณาพับใส่ซองจดหมาย เพื่อส่งกลับคืนตามที่อยู่ที่ปรากฏในซองจดหมายที่แนบมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน
3. การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
4. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการ

สหกรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบที่ตรงกับข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 30 ปี และต่ำกว่า () 31 – 40 ปี () 41 – 50 ปี

() 51 – 60 ปี () 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา

() ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

() ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)

() ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

() ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส., ปวท.)

() ระดับปริญญาตรี

() สูงกว่าระดับปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางบัญชีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้ในการบริหารงาน

คำชี้แจง ท่านใช้ข้อมูลทางบัญชีต่อไปนี้มากน้อยเพียงใดในการบริหารงาน โปรดทำเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องตารางทางขวามือที่ตรงตามความเห็นของท่าน

รายการ	ไม่ใช้เลย	ใช้				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. งบการเงิน						
1.1 งบดุล						
1.2 งบกำไรขาดทุน						
1.3 งบต้นทุนขายหรือบริการ						
1.4 งบต้นทุนการผลิต						
1.5 หมายเหตุประกอบงบการเงิน						
2. รายงานทางบัญชีที่เกี่ยวข้อง						
2.1 รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน						
2.2 งบทดลองประจำเดือน						
2.3 รายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี						

ส่วนที่ 3 การใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
คำชี้แจง ท่านใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย✓
 ลงในช่องตารางทางขวามือที่ตรงตามความเห็นของท่าน

รายการ	ไม่ใช้ เลย	ใช้				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1. การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหาร งานบุคคล						
1.1 การให้ได้ซึ่งบุคคล						
1) การวางแผนกำลังคน						
2) การสรรหาบุคคล						
3) การคัดเลือกบุคคล						
4) การทดลองปฏิบัติงาน						
1.2 การบำรุงรักษาบุคคล						
1) การจูงใจ						
2) การให้ค่าตอบแทน						
3) การมอบหมายงาน						
4) การจัดสภาพการทำงาน						
5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน						
1.3 การพัฒนาบุคคล						
1) การปฐมนิเทศ						
2) การส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ						
3) การสัมมนาทางวิชาการ						
4) การฝึกอบรมหรือประชุม เชิงปฏิบัติการ						
5) การสับเปลี่ยนหน้าที่การงาน						
1.4 การให้พ้นจากงาน						

รายการ	ไม่ใช้ เลย	ใช้				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
2. การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการ บริหารการเงิน						
2.1 การวิเคราะห์ความเพียงพอของ เงินทุนต่อความเสี่ยง						
1) การวิเคราะห์อัตราหนี้สินต่อทุน						
2) การวิเคราะห์อัตราทุนสำรอง ต่อสินทรัพย์						
3) การวิเคราะห์อัตราการเติบโต ทุนของสหกรณ์						
4) การวิเคราะห์อัตราการเติบโต ของหนี้						
5) การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน ต่อส่วนของทุน						
2.2 การวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์						
1) การวิเคราะห์อัตราการค้าชำระ ของหนี้						
2) การวิเคราะห์อัตราหมุนของ สินทรัพย์						
3) การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน ต่อสินทรัพย์						
4) การวิเคราะห์อัตราการเติบโต ของสินทรัพย์						

รายการ	ไม่ใช้ เลย	ใช้				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
2.3 การวิเคราะห์ขีดความสามารถ ในการบริหาร 1) การวิเคราะห์อัตราการเติบโต ของธุรกิจ						
2.4 การวิเคราะห์การทำกำไร 1) การวิเคราะห์อัตรากำไร ต่อสมาชิก						
2) การวิเคราะห์อัตราเงินออม ต่อสมาชิก						
3) การวิเคราะห์อัตราหนี้สิน ต่อสมาชิก						
4) การวิเคราะห์อัตราค่าใช้จ่าย ดำเนินงานต่อกำไรก่อนหัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน						
5) การวิเคราะห์อัตราการเติบโต ของทุนสำรอง						
6) การวิเคราะห์อัตราการเติบโต ของทุนสะสมอื่น						
7) การวิเคราะห์อัตราการเติบโต ของกำไร						
8) การวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิ						

รายการ	ไม่ใช้ เลย	ใช้				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
2.5 การวิเคราะห์สภาพคล่อง						
1) การวิเคราะห์อัตราส่วน ทุนหมุนเวียน						
2) การวิเคราะห์อัตราหมุน ของสินค้า						
3) การวิเคราะห์อายุเฉลี่ยสินค้า						
4) การวิเคราะห์อัตราลูกหนี้ ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด						
2.6 การวิเคราะห์ผลกระทบต่อธุรกิจ						
1) การวิเคราะห์การลดลงของ รายได้						
2) การวิเคราะห์การลดลงของ ต้นทุน						
3. การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการ บริหารธุรกิจด้านต่างๆ ของสหกรณ์						
3.1 ธุรกิจรับฝากเงิน						
1) ใช้งบทดลองประจำเดือนและ รายงานผลการดำเนินงาน ประจำเดือน วางแผนระดม เงินฝากและพิจารณากำหนด อัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม						
2) ใช้หมายเหตุประกอบ งบการเงินและรายงาน การสอบ บัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุง การดำเนินธุรกิจการรับฝากเงิน						

รายการ	ไม่ใช้ เลย	ใช้				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
3.2 ธุรกิจสินเชื่อ						
1) ใช้บังคับลงประจำเดือนและ รายงานผลการดำเนินงาน ประจำเดือน บริหารลูกหนี้เงินกู้ และติดตามการชำระหนี้						
2) ใช้บังคับกำไรขาดทุนประมาณการ รายได้และควบคุมรายจ่าย เฉพาะธุรกิจ						
3) ใช้หมายเหตุประกอบ งบการเงินและรายงานการสอบ บัญชีของผู้สอบบัญชีปรับปรุง การดำเนินธุรกิจสินเชื่อ						
3.3 ธุรกิจการซื้อ						
1) ใช้บังคับทุนขายในการวางแผน ควบคุมต้นทุนรวมทั้งค่าใช้จ่าย เฉพาะธุรกิจ						
2) ใช้บังคับกำไรขาดทุนประมาณการ รายได้และควบคุมรายจ่าย เฉพาะธุรกิจ						
3) ใช้หมายเหตุประกอบ งบการเงินและรายงาน การสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจการซื้อ						

รายการ	ไม่ใช้ เลย	ใช้				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
3.4 ธุรกิจการขาย 1) ใช้บดต้นทุนขายในการวางแผน ควบคุมต้นทุน รวมทั้งค่าใช้จ่าย เฉพาะธุรกิจ						
2) ใช้บดกำไรขาดทุนประมาณการ รายได้และควบคุมรายจ่าย เฉพาะธุรกิจ 3) ใช้หมายเหตุประกอบ งบการเงินและรายงานการ สอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจการขาย						
3.5 ธุรกิจแปรรูป 1) ใช้บดต้นทุนการผลิตในการ วางแผนควบคุมต้นทุน รวมทั้ง ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ						
2) ใช้บดกำไรขาดทุนประมาณการ รายได้และควบคุมรายจ่าย เฉพาะธุรกิจ						
3) ใช้หมายเหตุประกอบ งบการเงินและรายงานการสอบ บัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุง การดำเนินธุรกิจการแปรรูป						

รายการ	ไม่ใช้เลย	ใช้				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
3.6 ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร						
1) ใช้บกำไรขาดทุนประมาณการรายได้และควบคุมรายจ่ายเฉพาะธุรกิจ						
2) ใช้หมายเหตุประกอบงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร						

ส่วนที่ 4 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการดำเนินการหลักทรัพย์
คำชี้แจง ในการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารงานของท่าน พบปัญหาดังต่อไปนี้เกิดขึ้นมาน้อย
 เพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางทางขวามือที่ตรงตามความเห็นของท่าน

ปัญหา	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี					
2. ไม่เห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชี					
3. ไม่มีความรู้ในการนำงบการเงินไปใช้ในการบริหารงาน					
4. พนักงานไม่มีความรู้และทักษะในการจัดทำงบการเงินและรายงานทางบัญชี					
5. ระบบการจัดการเอกสารหลักฐานทางบัญชีไม่เรียบร้อย ทำให้บันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน					

ปัญหา	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
6. รายการและข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏยังไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำมาบริหารงานได้					
7. รายการและข้อมูลทางบัญชีมีการแก้ไขความ ผิดพลาดบ่อยครั้ง					
8. รูปแบบการบันทึกข้อมูลไม่เป็นไปตาม มาตรฐานทางบัญชีที่กำหนด					
9. งบการเงินไม่สามารถเปรียบเทียบแนวโน้ม ในระยะเวลาต่าง ๆ ได้					
10. งบการเงินและรายงานข้อมูลทางบัญชี นำเสนอไม่ทันต่อความต้องการนำไปใช้ในการ บริหารงาน					
11. อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้จัดทำ งบการเงิน หรือ รายงานทางบัญชีไม่ทันสมัย					
12. ขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหรือทำการแก้ไข การบันทึกรายการบัญชีให้ถูกต้อง					

ปัญหาอื่น (ระบุ)

1.

2.

3.

4.

5.

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางอนุตรา ทองหาร
วัน เดือน ปีเกิด	6 มิถุนายน 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2540
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุดรดิตถ์ (สังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ